

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Drodzy Obywatele i Obywatelki, drodzy Wyborcy i Wyborczynie,

W czerwcu 2024 r. podejmiecie fundamentalną decyzję. Określicie przyszłość naszych społeczeństw i naszej planety. Wasz głos zadecyduje o kierunku, w jakim Unia Europejska podąży w ciągu najbliższych pięciu lat.

Stawka jest kluczowa. Wasz wybór zadecyduje o tym, czy podejmiemy wspólne działania w celu poprawy jakości naszego życia, ochrony praw i wolności, które są nam drogie, oraz uczynienia Europy siłą na rzecz pokoju i sprawiedliwości na całym świecie. To kluczowy moment – punkt zwrotny definiujący naszą przyszłość.

W ciągu ostatnich kilku lat wiele razem przeszliśmy.

Młodzi ludzie, którzy walczyli o włączenie kryzysu klimatycznego do debaty publicznej, musieli zmagać się z tragiczną pandemią. Stracili kluczowe lata edukacji i pierwsze doświadczenia zawodowe w imię solidarności z całym społeczeństwem, nawet jeśli wiedzieli, że czeka ich potem trudna przyszłość.

Emeryci i rodziny z trudem ogrzewali swoje domy po tym, jak wywołany przez Putina konflikt zbrojny pogrążył Ukrainę w wojnie, a Europę w kryzysie energetycznym.

Kobiety, społeczności LGBTI i mniejszości rasowe ucierpiały w wyniku nasilających się naruszeń ich praw, dokonywanych przez wiele europejskich rządów, które zwróciły się nie tylko w stronę prawicy, ale i skrajnej prawicy.

Przez cały czas rosły nieobliczalne koszty braku działań na rzecz klimatu.

W takich czasach wiele osób czuje się niepewnie, myśląc o dniu dzisiejszym i jutrzejszym.

Skrajna prawica wykorzystuje te obawy, próbując cofnąć nas w czasie. Szerzy nienawiść, a jednocześnie tworzy kozły ofiarne z ludzi, którzy potrzebują naszego wsparcia. Proponuje fałszywe rozwiązania. Sposobem na walkę z bezsilnością, którą odczuwa wiele osób spośród nas, nie jest szerzenie resentymentów, lecz słuchanie i oferowanie w zamian odwagi.

Kryzys klimatyczny jest wyzwaniem naszego pokolenia. Budując bardziej zielone społeczeństwo, odpowiemy również na niesprawiedliwość i nierówności polaryzujące nasze społeczeństwa. W przeciwieństwie do konserwatystów i skrajnej prawicy, którzy chcą opóźniać i zaprzeczać istnieniu stojących przed nami problemów, będziemy działać zdecydowanie i na miarę naszych czasów.

Ciężar bezczynności rośnie z dnia na dzień. Bo choć wiemy, że odnawialne źródła energii obniżą rachunki za energię, nadal płacimy cenę drogich paliw kopalnych.

Choć znamy wpływ toksycznych zanieczyszczeń na nasze organizmy, nadal blokują one czyste powietrze i bezpieczne środowisko.

Choć wiemy, że zdrowa żywność powinna być dostępna dla wszystkich, pozostaje ona luksusem zarezerwowanym dla nielicznych.

Choć zmagamy się z pożarami i powodzią, klimat nadal się ociepla, a ekosystemy balansują na krawędzi załamania.

Z nami skończy się błędzenie we śnie. Wybieramy zmianę.

Ciągłe przechodzenie od kryzysu do kryzysu nie powinno być traktowane jako coś oczywistego.

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Istnieją rozwiązania. Potrzebujemy tylko odwagi, by zrobić to, co trzeba.

Właśnie dlatego, pomimo niepewności i niepokoju, wnosimy sztandar nadziei i determinacji.

Aby sprostać wyzwaniom naszych czasów, Europa potrzebuje Zielonego i Społecznego Ładu.

Wybieramy ambicję. Nasz Zielony i Społeczny Ład podejmie walkę z kryzysem klimatycznym i środowiskowym, traktując go jako pilną potrzebę. Zabierzemy miliardy przeznaczone na dotacje do paliw kopalnych i przeznaczymy je na odnawialne źródła energii, przyrodę i bioróżnorodność. Wykorzystamy publiczne pieniądze, aby stworzyć zdrowsze środowisko dla nas i godną życia przyszłość dla naszych dzieci.

Wybieramy bezpieczniejsze życie. Nasz Zielony i Społeczny Ład będzie zakończy kryzys kosztów utrzymania poprzez inwestowanie w podstawowe dobra, których wszyscy potrzebujemy i usługi publiczne, na które wszyscy zasługujemy. Będziemy inwestować w przystępne cenowo mieszkania, aby obniżyć czynsze, remonty domów, aby obniżyć rachunki za energię, oraz transport publiczny, aby dojazdy do pracy były bardziej przystępne. Jesteśmy przekonani, że Twoje życie może stać się znacznie tańsze dzięki prostym i inteligentnym inwestycjom w usługi publiczne.

Wybieramy dobrobyt. Nasz Zielony i Społeczny Ład zbuduje dynamiczną i konkurencyjną gospodarkę, tworząc miliony zielonych miejsc pracy w najnowocześniejszych gałęziach przemysłu. Proponujemy duży plan inwestycyjny w celu finansowania zielonego przemysłu i infrastruktury w całej Unii Europejskiej. Zielona transformacja nie jest abstrakcyjna, oznacza nowe linie kolejowe, nowe fabryki, nowe możliwości dla Ciebie i Twojej społeczności.

Nasz Zielony i Społeczny Ład idzie w parze z inkluzywną i demokratyczną Europą, która chroni prawa wszystkich.

Wybieramy wolność. Walczymy o Europę demokracji, feminizmu i praw człowieka. Europa jest naszą tarczą. Musi ustanawiać prawa podstawowe i chronić ludzi przed dyskryminacją. Nie spoczniemy, dopóki wszyscy w Europie nie będą mieli pełnego samostanowienia o swoim życiu.

Europa nie jest samotną wyspą. Nasz projekt dla UE jest nierozzerwalnie związany z naszym zobowiązaniem do pracy na arenie międzynarodowej w celu budowania bezpieczeństwa, pokoju i globalnej sprawiedliwości.

Wybieramy otwartość. Będziemy niestrudzenie pracować we współpracy z partnerami, aby budować bardziej sprawiedliwy świat. Będziemy wspierać Ukrainę w jej walce o wolność. Zajmiemy się podstawowymi przyczynami konfliktów i niesprawiedliwości, wykorzystując wpływy i zasoby UE do zainicjowania Globalnego Zielonego Ładu. Jesteśmy przekonani, że wszyscy, wszędzie, zasługują na bezpieczną i dostatnią przyszłość.

Razem możemy to osiągnąć.

Rodzina Zielonych jest większa niż kiedykolwiek. Jest bardziej zróżnicowana i szeroko reprezentowana w całej Europie. Zieloni zasiadają w ministerstwach od Łotwy po Hiszpanię i w ratuszach od Zagrzebia po Lyon. Każdego dnia dostarczamy rozwiązania. Tworzymy rozwiązania. Poprawiamy jakość życia i chronimy nasz klimat i środowisko.

Teraz musimy zrobić kolejny krok. Nadszedł czas, aby stworzyć kolejną większość w Parlamencie Europejskim. Nadszedł czas na postęp i działanie. Możemy zbudować bardziej sprawiedliwe społeczeństwo i zapewnić naszej planecie nadającą się do życia przyszłość.

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Oferujemy alternatywę dla Europy. Wybór nie polega na wyborze między fiaskiem status quo a skrajnie prawicową reakcją. Masz do wyboru nadzieję.

Wybierz Zieloną i Społeczną Umowę.

Wybierz prawa podstawowe i demokrację.

Wybierz pokój, prawa człowieka i globalną sprawiedliwość.

Tylko silny głos Europejskich Zielonych nas tam zaprowadzi. Tylko Zieloni postawią ambicje klimatyczne, sprawiedliwość społeczną oraz ochronę praw podstawowych i demokracji w centrum Unii Europejskiej.

Historia pokazuje, że kiedy Europa się mobilizuje, może osiągnąć wszystko. Wspierani przez obywateli i ruchy, nasze podejście do polityki jest proste: oferujemy rozwiązania na dziś, które prowadzą do lepszego jutra.

Jesteśmy gotowi i przekonani, że Ty również jesteś gotowy_a. Razem sprawmy, by ta Europa stała się rzeczywistością.

Głosuj na Zielonych.

ROZDZIAŁ I: ODWAGA, BY POSTAWIĆ PLANETĘ I LUDZI NA PIERWSZYM MIEJSCU – NASZ ZIELONY I SPOŁECZNY ŁAD DLA EUROPY

Rachunek za prąd Marii nigdy nie był tak wysoki jak poprzedniej zimy. Spróbuj zapłacić taki rachunek przy jednej pensji i dwojce dzieci do wykarmienia. Choć pracowała ciężko – może nawet zbyt ciężko – to nigdy nie starczało jej do końca miesiąca.

Nie mogła wyjść z tej sytuacji sama, ale nie była sama. Gmina w końcu otworzyła ośrodek opieki nad dziećmi, który obiecywała od lat. Maria otrzymała dotację w ramach Zielonego i Społecznego Ładu i wyremontowała swój nieszczęsny dom. Dzięki nowej trasie autobusowej zużywała o połowę mniej benzyny tygodniowo.

Okazało się, że gdy społeczeństwo potraktuje wszystkie nasze codzienne zmagania jako wspólne problemy, razem możemy je rozwiązać. Dzięki naszemu Zielonemu i Społecznemu Ładowi, razem możemy zmienić życie osób takich jak Maria – takich jak my – na bardziej bezpieczne, szczęśliwsze i zdrowsze, z tańszymi rachunkami za energię, zdrową żywnością po przystępnych cenach i z czystym powietrzem w naszych miastach.

Sprawiedliwość klimatyczna i sprawiedliwość społeczna to dwie strony tego samego medalu.

Ubiegły rok był najgorętszym rokiem w historii. Sytuacja naszej planety jest kryzysowa. Z każdym rokiem rosną szkody dla ludzkiego życia i źródeł utrzymania – zalane domy i bankrutujące gospodarstwa rolne – spowodowane kryzysem.

Słyszymy niecierpiące zwłoki apele środowiska naukowego i aktywistycznego. Zwierzęta i ekosystemy wymierające w rekordowych ilościach nie mogą czekać.

Działania na rzecz klimatu przyniosą korzyści całemu społeczeństwu, sprawiając, że nasze życie będzie lepsze w nadchodzących latach. W ten sposób ochronimy otaczającą nas przyrodę.

Bezczynność przysłuży się jedynie najbogatszym, czerpiącym zyski z paliw kopalnych, zmuszając najuboższych członków naszych społeczeństw do ponoszenia kosztów.

W ciągu ostatnich kilku lat standardy życia ludzi w Europie mocno się obniżyły. Koszty życia rosną, sprawiając, że miliony ludzi żyją w niepewności, a najślabi płacą za to najwyższą cenę.

Rosnące nierówności i paląca niesprawiedliwość ekonomiczna nie są niczym nowym. Przez dziesięciolecia najbogatszym udawało się nie płacić prawie żadnych podatków, podczas gdy świadczenia publiczne podlegały cięciom.

Miejsca pracy stały się bardziej zagrożone i zbyt wiele osób musiało opuścić miejsce, które jest dla nich domem, aby znaleźć przyzwoitą pracę.

Żadna z tych rzeczy nie musi być normalnością. Żadna z tych rzeczy nie jest nieunikniona.

Mamy odwagę zrobić to, co trzeba.

To są nasze problemy i musimy je rozwiązać teraz. Nie odłożymy tego na następne pokolenie.

Walka z kryzysem kosztów utrzymania i nierównościami gospodarczymi przy jednoczesnej ochronie klimatu i odbudowie przyrody będzie wymagała inwestycji. Dlatego proponujemy znaczący plan inwestycyjny dla Europy: Zielony i Społeczny Ład.

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Zbudujemy nową zieloną infrastrukturę i sfinansujemy wysokiej jakości usługi publiczne. Ta szansa gospodarcza stworzy nowe miejsca pracy i branże.

Wszystko, co proponujemy, łączy poprawę życia z ochroną klimatu i środowiska.

Chcemy, aby toksyczne zanieczyszczenie powietrza i rozrzutne dotacje na paliwa kopalne stały się przeszłością. W Europie ani nigdzie indziej nie ma miejsca na raje podatkowe dla nielicznych.

Będziemy walczyć o przystępne cenowo mieszkania, energię odnawialną i zdrową żywność dla wszystkich. Będziemy chronić stabilny klimat i odnowioną przyrodę.

Zielony i Społeczny Ład to nasz plan na bardziej ekologiczną, zdrowszą Europę, w której życie jest bezpieczne, dostatnie i pełne możliwości.

OCHRONA KLIMATU I ŚRODOWISKA

Nasz Zielony i Społeczny Ład wyznacza kierunek w zakresie sprawiedliwości klimatycznej i środowiskowej. Polityka klimatyczna i środowiskowa UE nadaje tempo i wyznacza ambicje dla działań w całej Europie i poza nią. Wiele już zrobiono, jesteśmy na drodze do zielonej transformacji. Pytanie obecnie brzmi, jak przyspieszyć tak bardzo potrzebne działania, jednocześnie chroniąc standardy życia, zwłaszcza osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.

Zdrowie i bezpieczeństwo naszych społeczeństw będzie możliwe tylko wtedy, gdy będziemy respektować granice naszej planety. Już teraz borykamy się z konsekwencjami zmian klimatu: coraz bardziej ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, takimi jak burze, susze i powodzie, podnoszenie się poziomu mórz, pustynnienie oraz topnienie pokrywy lodowej i lodowców arktycznych. Zagrożonych wyginięciem jest milion gatunków zwierząt i roślin. Przyszłość naszej planety oraz naszych społeczeństw, żyjących we względnym pokoju i dobrobycie, zależy od tego, czy podejmiemy działania już teraz. Ochrona klimatu i środowiska to ochrona ludzi.

Zielona transformacja ku sprawiedliwej społecznie i neutralnej dla klimatu Europie przynosi obietnicę dobrobytu. Pracujemy nad poprawą warunków życia i zapewnieniem dobrze płatnych, bezpiecznych miejsc pracy w sercu naszych gospodarek. Zamiast płacić autokratycznym jednostkom miliardy za paliwa kopalne wydobywane i rafinowane w krajach trzecich, możemy zainwestować te pieniądze w produkcję odnawialnych źródeł energii, zatrzymując pieniądze i miejsca pracy w Europie oraz inwestując w lepszą przyszłość.

PRZECIWDZIAŁANIE KRYZYSOWI KLIMATYCZNEMU

Znajdujemy się w punkcie zwrotnym historii. Europa musi pilnie stawić czoła kryzysowi klimatycznemu, redukując emisje tak szybko, jak to możliwe, zgodnie z zaleceniami naukowymi, aby zapewnić możliwie najbardziej przyjazną do życia przyszłość w nadchodzących latach i dziesięcioleciach. UE musi być globalnym liderem w dziedzinie ochrony klimatu, jeśli chcemy zapewnić naszej planecie odpowiednią do życia przyszłość i zmniejszyć rosnącą liczbę powodzi, pożarów i susz w UE i na całym świecie. Jednocześnie inwestowanie w czystą europejską gospodarkę i szybkie zmniejszenie zależności od paliw kopalnych wzmacnia naszą gospodarkę, odporność i bezpieczeństwo.

Nasza praca w Parlamencie Europejskim i presja ze strony ruchu na rzecz ochrony klimatu pomogły urzeczywistnić Europejski Zielony Ład. Musimy nadal wzmacniać obszary, w których kompromisy pozostawiły wiele niedociągnięć i luk, a także zwiększać nasze ambicje. W ostatnich latach sceptycy, lobbyści, konserwatyści i populiści dążyli do zahamowania zielonej transformacji i zastąpienia nauki i postępu dezinformacją, nieefektywną polityką i dalszą zależnością od energii ze źródeł kopalnych.

Z zadowoleniem przyjmujemy poczynione ostatnio postępy, ale nadal nalegamy na zwiększenie ambicji i pełne wdrożenie realizowanych już planów. Aby przyjąć do wiadomości istnienie kryzysu klimatycznego i środowiskowego, będziemy dążyć do włączenia prawa do zdrowego i czystego środowiska do Karty Praw Podstawowych, która musi mieć bezpośrednie zastosowanie do wszystkich obywateli UE.

Europa może i musi podjąć kroki których celem będzie ograniczenie emisji o ponad 55% do 2030 r. i osiągnięcie pełnej neutralności klimatycznej do 2040 r. Cele te powinny zostać określone w zmienionym prawie klimatycznym UE. Nie możemy polegać na fałszywych rozwiązaniach, takich jak geoinżynieria, aby osiągnąć nasze cele klimatyczne.

TRANSFORMACJA OPARTA NA ODNAWIALNYCH ŹRÓDŁACH ENERGII

Będziemy nakłaniać UE do zbudowania systemu energetycznego dla wszystkich, opartego w pełni na odnawialnych źródłach energii, który łączy i zasila kontynent. Odnawialne źródła energii są ekonomicznym kluczem do przyszłości. Odnawialne źródła energii, są tańsze i bezpieczniejsze niż jakiegokolwiek inne źródło energii, a w latach 2021-2023 pomogły gospodarce UE zaoszczędzić 100 miliardów euro i obniżyć rachunki za energię dla gospodarstw domowych.

Chcemy przekształcić nasz system energetyczny tak, aby w 100% opierał się na energii słonecznej, wodnej, wiatrowej i geotermalnej, stopniowo eliminując energię kopalną do 2040 r. Tylko odnawialne źródła energii mogą zapewnić nam planetę nadającą się do zamieszkania, geopolityczną niezależność od autokratycznych reżimów oraz odporny i demokratycznie zarządzany system energetyczny.

Chcemy umieścić obywateli w centrum transformacji energetycznej i zastąpić obecny scentralizowany system wysoce wydajnym, inteligentnym i demokratycznym systemem energetycznym, który priorytetowo traktuje ludzi, sprawiedliwość ekonomiczną i naszą planetę. Obywatele powinni być zaangażowani w procesy decyzyjne, na przykład dotyczące lokalizacji projektów energetycznych. Projekty energetyczne powinny być rozwijane w sposób minimalizujący ich wpływ na przyrodę. Zachęcamy do zaangażowania społeczności w projekty związane z energią odnawialną, ponieważ daje to obywatelom możliwość bezpośredniego podejmowania decyzji.

Chcemy paneli słonecznych na każdym możliwym dachu i promowania lokalnych rozwiązań, takich jak systemy ciepłownicze, magazynowanie energii, ładowanie pojazdów elektrycznych i pompy ciepła. Musimy również przyspieszyć rozwój niezawodnej sieci elektroenergetycznej zapewniającej lepszą łączność i systemów rezerwowych, aby zapewnić stabilne zasilanie – również wtedy, gdy nie świeci słońce lub nie wieje wiatr.

Przeciwdziałanie kryzysowi klimatycznemu stworzy miliony miejsc pracy w sektorach od odnawialnych źródeł energii i budownictwa po przemysł i transport. Projekty gotowe do realizacji, które moglibyśmy rozpocząć już jutro, oznaczają 2 miliony miejsc pracy w perspektywie krótko i średnioterminowej, a w perspektywie długoterminowej nawet 10 milionów.

KONIEC Z PALIWAMI KOPALNYMI W EUROPIE

UE musi stopniowo wyeliminować wszystkie paliwa kopalne do 2040 r., zaczynając od węgla do 2030 r. UE potrzebuje jasnego planu całkowitego odejścia od gazu ziemnego i ropy naftowej już w 2035 r. i nie później niż w 2040 r.

Będziemy wspierać masową i przyspieszoną elektryfikację we wszystkich sektorach oraz zapewnienie przystępnej cenowo energii dla wszystkich. Musimy wspierać rozwój taniej mobilności elektrycznej i infrastruktury ładowania.

Kluczowe znaczenie dla klimatu ma jak najszybsze przejście na ogrzewanie i chłodzenie oparte na źródłach odnawialnych w domach i przemyśle (takie jak pompy ciepła, centralne ogrzewanie, ciepło odpadowe, geotermia – a jeśli to konieczne, zrównoważone pozyskiwanie drewna i biomasy odpadowej). Zapewnimy pomoc tym, którzy nie mogą sobie pozwolić na początkowe inwestycje, aby przejść przez transformację i czerpać długoterminowe korzyści.

Sugerowane alternatywy, takie jak zielony wodór, wiążą się z wyższym ryzykiem i kosztami zarówno dla osób konsumenckich, jak i przemysłu. Powinny być zarezerwowane dla systemów zasilania rezerwowego, przemysłu ciężkiego, żeglugi dalekobieżnej i lotów, w których elektryfikacja nie jest możliwa.

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Europa potrzebuje planu wycofania wszystkich dotacji na paliwa kopalne najpóźniej do 2025 r., a wszystkich innych dotacji na cele szkodliwe dla środowiska najpóźniej do 2027 r. Miliardy euro pochodzące z dopłat do paliw kopalnych muszą zostać skierowane na energię odnawialną, efektywność energetyczną i energooszczędność. Żadne środki publiczne z funduszy europejskich ani państw członkowskich nie powinny być przeznaczane na infrastrukturę, która zamknęłaby nas w systemie paliw kopalnych lub utrudniłaby elektryfikację opartą na źródłach odnawialnych tam, gdzie to możliwe. W sprawiedliwej transformacji nie ma miejsca na zachęty ekonomiczne lub zwolnienia dotyczące luksusowych emisji.

Niezbędne są środki mające na celu oszczędzanie energii w celu zmniejszenia popytu. Skupienie się na redukcji popytu i poprawie efektywności oznacza mniejsze zużycie i zapotrzebowanie na energię, co ułatwia dostosowanie naszego systemu energetycznego do wymogów ekologii. Znaczącymi osiągnięciami są środki w zakresie efektywności energetycznej określone w najnowszym prawodawstwie UE, takie jak wprowadzenie zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”.

Zmniejszenie popytu należy również osiągać poprzez zachęty do zmiany zachowań, stylu życia i organizacji zbiorowej, zgodnie z zasadami sprawiedliwości społecznej. Na przykład w sektorze transportu stopniowe wycofywanie się z krótkodystansowych podróży lotniczych, gdy istnieją rozsądne alternatywy kolejowe, ograniczenie wagi prywatnych samochodów lub rozwijanie wysokiej jakości infrastruktury kolejowej i rowerowej doprowadziłoby do zmniejszenia zapotrzebowania na energię.

DOSTOSOWANIE EUROPY DO NADMIERNEGO OCIEPLENIA PLANETY

Dekady zaprzeczania zmianom klimatu i opóźnień sprawiły, że jesteśmy narażeni na ekstremalne warunki pogodowe, a coraz silniejsza kontestacja zmian klimatu jeszcze bardziej pogorszy sytuację. Powodzie i pożary niszczą domy i firmy, a fale upałów zagrażają życiu w domach i miejscach pracy.

Aby zmniejszyć ryzyko negatywnego wpływu klimatu na ludzi i środowisko, wprowadzimy prawo dotyczące przystosowania do zmian klimatu oparte na rozwiązaniach ekosystemowych.

Działania na rzecz odbudowy przyrody i przystosowania do zmian klimatu przywrócą retencję wody na obszarach wiejskich i miejskich poprzez rewitalizację rzek i terenów zalewowych. W celu uznania kluczowej roli wody, zintegrowane podejście musi uwzględniać wodę we wszystkich odpowiednich politykach UE.

Zielona transformacja musi iść w parze z silną polityką spójności, aby zapewnić korzyści wszystkim regionom Europy. Nasz rozszerzony Fundusz Solidarności UE skoncentruje się na przystosowaniu się do zmiany klimatu i gotowości na wypadek klęsk żywiołowych. Dedykowane, bezpośrednie środki finansowe z UE na działania w dziedzinie klimatu mogą zmniejszyć presję budżetową i polityczną na miasta i gminy oraz umożliwić kształtowanie i prowadzenie transformacji na szczeblu lokalnym, bez względu na to, kto sprawuje władzę na szczeblu krajowym.

W oparciu o zasadę europejskiej solidarności utworzymy Europejski Fundusz na rzecz Walki z Klęskami Żywiołowymi. Rozbudujemy również i będziemy współfinansować europejskie siły straży pożarnej, w tym połączony wykwalifikowany personel zawodowy i ochotniczy, sprzęt przeciwpożarowy, aktywa i samoloty gaśnicze, a także monitorowanie w czasie zbliżonym do rzeczywistego oraz centrum koordynacji kryzysowej. Wzmocnienie ochrony ludności sprawi, że Europa będzie bardziej odporna na katastrofy klimatyczne.

ZERO ZANIECZYSZCZEŃ TO KWESTIA ZDROWIA

Unia Europejska bez emisji zanieczyszczeń posiadająca politykę ukierunkowaną na zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby, będzie znacznie zdrowszym miejscem do życia. Zanieczyszczenie powietrza jest przyczyną 300 000 przedwczesnych zgonów rocznie w UE, a

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

dzieci są najbardziej narażone na skutki zanieczyszczenia drobnym pyłem zawieszonym. Będziemy nakłaniać UE do podniesienia standardów jakości powietrza dla wszystkich, wszędzie w UE, bez wyjątków.

Do 2030 r. jakość powietrza w UE musi spełniać wytyczne Światowej Organizacji Zdrowia. Będziemy walczyć o Europę wolną od substancji toksycznych do 2030 r. poprzez stopniowe wycofywanie z użycia najbardziej szkodliwych chemikaliów za pomocą bardziej rygorystycznego prawa regulującego ich stosowanie.

Kryzys klimatyczny stanowi również poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, co widać w postaci skutków, jakie fale upałów, susze i inne ekstremalne zjawiska pogodowe wywierają na ogół populacji. Ograniczenie emisji teraz pomoże uniknąć pogorszenia sytuacji w nadchodzących latach.

PRZYWRACANIE PRZYRODY

Musimy chronić przyrodę, która jest podstawą życia na naszej planecie – począwszy od ptaków i pszczoł, a skończywszy na wrzosowiskach i terenach podmokłych. Milion gatunków zagrożonych jest wyginięciem w związku ze zniszczonymi ekosystemami, stosowaniem pestycydów i zmianami klimatu. To masowe wymieranie musi się skończyć.

Od 2026 r. 10% budżetu UE musi być przeznaczane na cele związane z różnorodnością biologiczną. Podejmowanie działań przeciwko zmianom klimatu i przywracanie zdrowych, bogatych w różnorodność biologiczną ekosystemów to dwie strony tego samego medalu.

Chcemy chronić jedną trzecią terytorium UE i obszarów morskich, abyśmy mogli żyć w harmonii z naturą, w tym z mokradłami, lasami, ekosystemami morskimi, rolniczymi, rzekami i jeziorami. Chcemy zbudować transeuropejską sieć na rzecz przyrody, która połączy ekosystemy, umożliwiając migrację gatunków.

Zgodnie z zapisami ustawy o przywracaniu przyrody, o którą walczyliśmy, chcemy odbudować zdegradowane obszary naturalne i ekosystemy w całej UE. Współpraca z rolnikami, rybakami i społecznościami lokalnymi ma kluczowe znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej i walki ze zmianami klimatu. UE musi wypełnić międzynarodowe zobowiązania podjęte na Konferencji ONZ w sprawie Różnorodności Biologicznej (COP 15) w Montrealu i podjąć ambitne działania w zakresie ochrony i odbudowy różnorodności biologicznej.

LASY JAKO ZIELONE PŁUCA EUROPY

Lasy są zagrożone wylesianiem i konsekwencjami zmian klimatu. Są naszymi płucami i systemem podtrzymywania życia, domem dla większości gatunków na lądzie i głównymi pochłaniaczami dwutlenku węgla. Lasy odgrywają również kluczową rolę w zapewnianiu czystego powietrza, regulowaniu obiegu wody i zapobieganiu erozji gleby. Ochrona i odbudowa lasów ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia naszych celów klimatycznych.

Jako Zieloni za kluczowe dla zachowania zdrowych lasów w Europie uważamy lasy o starym drzewostanie, zarządzanie bliższe naturze oraz przyjazne dla różnorodności biologicznej zalesianie i odnawianie. Potrzebujemy wspólnej strategii przeciwpożarowej dla lasów mieszanych zbliżonych do naturalnych. Konieczne jest ustanawianie korytarzy ochronnych i zdecydowane unikanie zrębów zupełnych. By ochronić lasy przed niewłaściwym zarządzaniem, zanieczyszczeniem i zmianami klimatu niezbędne są środki nadzwyczajne.

Dbanie o nasze gleby dzięki zrównoważonej żywności i rolnictwu

Europa potrzebuje wspólnej polityki żywnościowej i rolnej, aby wspierać zmiany w tym, co jemy, jak produkujemy żywność i skąd ją pozyskujemy. Osoby prowadzące gospodarstwa rolne i pracujące na roli zmagają się z podwójnym kryzysem. Z jednej strony, zmiany klimatu i utrata bioróżnorodności zagrażają ich działalności. Z drugiej strony, wielu pracujących w tym sektorze nie otrzymuje godziwego wynagrodzenia za produkowaną żywność.

Wszyscy rolnicy w Europie powinni mieć możliwość uzyskania przyzwoitego dochodu ze swojej pracy. Musimy zająć się kwestiami strukturalnymi w sektorze spożywczym, czyniąc nasz system żywnościowy bardziej odpornym i wspierając lokalną produkcję zgodnie z suwerennością żywnościową. Musimy zadbać o to, by rolnicy nie byli narażeni na nieuczciwą konkurencję ze strony produktów niespełniających tych samych standardów, w tym pochodzących z krajów trzecich.

Potrzebujemy fundamentalnego odejścia od dotacji dla rolnictwa przemysłowego opartego na pestycydach, monokulturach i cierpieniu zwierząt na rzecz masowych inwestycji w rolnictwo ekologiczne i produkcję agroekologiczną. Obecny model rolnictwa jest w dużym stopniu uzależniony od środków produkcji, takich jak nawozy, pasza dla zwierząt i paliwa kopalne, w tym spoza UE.

Lata błędnych dotacji doprowadziły do koncentracji gospodarstw rolnych i doprowadziły małych i średnich rolników do upadku. UE musi promować nowy model rolnictwa, który ogranicza emisje, chroni środowisko i jest sprawiedliwy społecznie.

Taka ekologiczna i społeczna transformacja rolnictwa, wspierana przez ponownie ukierunkowane fundusze UE, jest szansą na bezpieczne i zrównoważone modele biznesowe, które przyniosą korzyści milionom europejskich rolników.

Wspólna Polityka Żywnościowa i Rolna uzależni finansowanie rolnictwa UE od kryteriów społecznych i środowiskowych, aby zapewnić wysokiej jakości miejsca pracy i zwiększyć bezpieczeństwo żywnościowe. Oznacza to, że jedna trzecia budżetu UE zostanie przeznaczona na zrównoważone systemy żywnościowe, które poprawią jakość gleby, ograniczą emisje i zmniejszą marnotrawstwo żywności, jednocześnie zajmując się sytuacją ekonomiczną rolników i zmniejszając negatywny wpływ naszego systemu rolnego na kraje rozwijające się. UE musi wzmocnić sektor produkcji białka pochodzenia roślinnego i zachęcać do przejścia na dietę opartą w większym stopniu na roślinach, opierając się na propozycjach politycznych, w tym na Traktacie o Produktach Pochodzenia Roślinnego.

Zdrowa żywność oznacza również żywność wolną od pestycydów. Musimy ograniczyć stosowanie pestycydów chemicznych, aby ocalić ekosystemy, utrzymać zdrową glebę i chronić zdrowie ludzi. Będziemy walczyć o ograniczenie stosowania pestycydów o 50% do 2030 r. Glifosat nie jest niezbędny do produktywnego rolnictwa ani do zwalczania chwastów. Glifosat może i musi zostać zakazany, wraz ze wsparciem ekonomicznym dla rolników.

EUROPA WOLNA OD GMO

Uważamy, że GMO nie są rozwiązaniem dla wyzwań stojących przed sektorem rolnym i chcemy, aby osoby konsumenckie zachowały możliwość wyboru żywności wolnej od GMO. Jako Zieloni jesteśmy oddani zasadzie ostrożności i utrzymamy istniejący system regulacyjny dla wszystkich produktów GMO i nowych technik genomicznych. Nowe techniki nie mogą być wyłączone z ochrony już określonej w prawie UE dla GMO.

Rolnicy muszą być chronieni przed wykorzystywaniem przez przemysł rolny prawa własności intelektualnej do wymuszania zależności ekonomicznej. Wszystkie produkty zawierające produkty

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

zmodyfikowane genetycznie muszą być identyfikowalne i oznakowane. Rządy krajowe muszą zachować prawo do zakazywania upraw genetycznie modyfikowanych.

Uczynienie dobrostanu zwierząt priorytetem

Nadamy dobrostanowi zwierząt priorytetowe znaczenie na poziomie UE i będziemy walczyć o to, by kształtowanie polityki UE w większym stopniu uwzględniało dobrostan zwierząt, zgodnie z wymogami traktatów UE. Reformując politykę rolną, opowiadamy się za bardziej rygorystycznymi przepisami dotyczącymi warunków hodowli zwierząt, stosowania antybiotyków i transportu zwierząt. Rozprzestrzenianie się chorób odzwierzęcych i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe grożą kolejną niszczycielską pandemią.

Chcemy położyć kres megafarmom i okrucieństwu wobec zwierząt w rolnictwie przemysłowym. Podczas gdy Komisja Europejska nie zrobiła nic z historyczną europejską inicjatywą obywatelską w sprawie zakończenia ery chowu klatkowego, my będziemy kontynuować zapoczątkowaną przez obywateli walkę o to, aby chów klatkowy został ostatecznie zakazany. Będziemy nadal walczyć o bardziej rygorystyczne zasady ochrony zwierząt podczas transportu komercyjnego, w tym maksymalnie 8-godzinny czas transportu i maksymalnie 4-godzinny czas transportu dla niektórych gatunków zwierząt wrażliwych. Popieramy również zakaz transportu zwierząt nieodsadzonych od matki oraz eksportu żywych zwierząt do krajów trzecich, które nie przestrzegają unijnych standardów dobrostanu zwierząt. W pełni popieramy Europejską Inicjatywę Obywatelską na rzecz Europy wolnej od futer.

Nasza Wspólna Polityka Żywnościowa i Rolna wykorzysta fundusze obecnie wykorzystywane do wspierania niezrównoważonej przemysłowej hodowli zwierząt i przekieruje je na poprawę systemów utrzymania i praktyk zarządzania w interesie dobrostanu zwierząt.

Nasze zaangażowanie obejmuje silniejszą ochronę wszystkich zwierząt, w tym zwierząt wykorzystywanych w nauce, zwierząt domowych, zwierząt wodnych i dzikich zwierząt. Będziemy walczyć o zaprzestanie okrutnych praktyk, takich jak systematyczne zabijanie piskląt płci męskiej, karmienie siłą, hodowla zwierząt futerkowych, okrutne praktyki łowieckie i walki byków. Ponadto wzywamy do bardziej zdecydowanej kontroli nad handlem egzotycznymi zwierzętami domowymi poprzez wprowadzenie ogólnounijnych list zatwierdzonych gatunków zwierząt domowych. Wreszcie, będziemy walczyć z fabrykami szceniąt i kociąt oraz opowiadać się za humanitarną sterylizacją i polityką kontroli populacji bezpańskich psów i kotów.

DOBRZE PROSPERUJĄCE MORZA I OCEANY

Regiony morskie Europy wymagają ochrony. Stan chemiczny i ekologiczny naszych mórz jest w wielu miejscach zły. Zanieczyszczenia chemiczne i plastikowe, hałas podwodny, wydobywanie surowców i odpady zagrażają życiu morskemu, podczas gdy nadmiar składników odżywczych sprawia, że w wielu akwenach pozostaje niewiele organizmów żywych lub nie ma ich wcale. Obecne przepisy muszą zostać wzmocnione i w pełni egzekwowane w celu zwalczania zanieczyszczenia mórz.

Aby chronić nasze wspólne morza i oceany, wprowadzimy dyrektywę o morzach i oceanach. Dyrektywa ta zapewni spójność wszystkich polityk związanych z morzem i pozwoli przywrócić czyste, dobrze prosperujące, zdrowe morza i oceany w uczciwy i sprawiedliwy sposób do 2030 r. Ustanowi też prawo do wolnych od zanieczyszczeń i ekologicznie zdrowych mórz i oceanów.

Aby powstrzymać dalszą degradację ekosystemów morskich, wspierać rybołówstwo przybrzeżne o niskim wpływie na środowisko i społeczności przybrzeżne oraz budować odporność na zmiany klimatu, Europa musi położyć kres przełowieniu i wycofać szkodliwe praktyki połowowe. Wspólna Polityka Rybołówstwa musi zachęcać do przejścia na rybołówstwo o niskim wpływie na środowisko,

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

sprawiedliwe i przejrzyste systemy dystrybucji kwot oraz zrównoważoną konsumpcję owoców morza. Przejście to musi być zaplanowane w ścisłej współpracy z rybakami i społecznościami przybrzeżnymi. Morskie Obszary Chronione muszą być skutecznie chronione, zwłaszcza przed szkodliwymi technikami połowowymi, takimi jak trałowanie denne.

UE importuje około 70% żywności pochodzenia morskiego, więc ma globalną rolę i odpowiedzialność, jeśli chodzi o zrównoważone rybołówstwo. Będziemy walczyć o bardziej ambitne przepisy na poziomie globalnym. Przepisy te powinny promować rybołówstwo o niskim wpływie na środowisko w krajach trzecich, wraz z lokalnymi i działającymi na niewielką skalę rybakami, oraz ograniczać import owoców morza pochodzących z przełowienia. Akwakultura, taka jak morskie farmy rybne, nie stanowi długoterminowego zamiennika dla dziko pozyskiwanych owoców morza, biorąc pod uwagę jej negatywny wpływ na środowisko, rybołówstwo, lokalne społeczności i dobrostan zwierząt. UE musi regulować rozwój akwakultury i jej import.

Będziemy walczyć przeciwko górnictwu głębinowemu i wzywać do globalnego moratorium. Najwyższy czas chronić ekosystemy głębin morskich. Będziemy sprzeciwiać się wszelkiej ekspansji poszukiwań i wydobywania ropy naftowej i gazu ziemnego na morzu.

ZABEZPIECZENIE ŚRODKÓW DO ŻYCIA DLA WSZYSTKICH

Nasz Zielony i Społeczny Ład chroni prawo wszystkich – w tym zwłaszcza najsłabszych – do podstawowych potrzeb życiowych: energii odnawialnej i ekologicznego transportu, przyzwoitych warunków mieszkaniowych i pożywnej żywności oraz wysokiej jakości edukacji i opieki.

Energia odnawialna dla wszystkich

Wszyscy powinni mieć dostęp do wystarczającej, przystępnej cenowo i odnawialnej energii jako prawa podstawowego. 125 milionów ludzi w UE zmagają się z ogrzewaniem swoich domów, a kobiety i osoby starsze są dotknięte tym problemem w nieproporcjonalnie dużym stopniu. Eliminacja ubóstwa energetycznego jest kluczowym priorytetem dla UE.

Popieramy Gwarancję Energetyczną, aby zapewnić wszystkim gospodarstwom domowym wystarczającą ilość energii po przystępnej cenie. Grupy znajdujące się w trudnej sytuacji skorzystają z ukierunkowanego wsparcia, w tym na inwestycje energooszczędne, a żadne gospodarstwo domowe znajdujące się w trudnej sytuacji nie zostanie odcięte od swoich potrzeb energetycznych z powodu niezdolności do regulowania płatności.

Zużywanie własnej energii, dzielenie się nią z sąsiadami i dołączanie do społeczności energetycznej musi stać się szansą, z której mogą skorzystać wszyscy. Zadbamy również o to, by technologie magazynowania energii, takie jak akumulatory i pojazdy podłączane do sieci, były wystarczająco rozpowszechnione i dostępne dla wszystkich.

PRZYSTĘPNE CENOWO MIESZKANIA DLA WSZYSTKICH

Mieszkanie jest prawem, a nie towarem. Przyzwoite, komfortowe mieszkania, ciepłe zimą i chłodne latem powinny być dostępne dla wszystkich. W UE jest 900 000 osób w kryzysie bezdomności, zaś miliony zmagają się z rosnącymi czynszami w dużych miastach i ubóstwem energetycznym związanym z niską jakością mieszkań – wszystkie te symptomy są objawami chronicznego niedoinwestowania w wysokiej jakości, odpowiednio ocieplone, przystępne cenowo i socjalne mieszkania.

Musimy zwiększać publiczne i prywatne inwestycje w przystępne cenowo mieszkania, w tym mieszkania socjalne. Popieramy wprowadzenie kontroli czynszów w miastach i regionach, w których czynsze gwałtownie wzrosły i znalazły się poza zasięgiem najemców. Opowiadamy się za ograniczeniem krótkoterminowego wynajmu turystycznego, aby utrzymać czynsze na niskim

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

poziomie, tak jak udało się to osiągnąć w kilku Zielonych miastach w Unii Europejskiej. Będziemy nadal walczyć o prawo młodych ludzi do życia w pełnej niezależności.

Musimy przyjąć europejskie podejście do polityki mieszkalnictwa publicznego, definiując prawo do mieszkania jako prawo podstawowe i chroniąc osoby wynajmujące nieruchomości przed wyzyskiem. Finansowanie UE na rzecz mieszkalnictwa publicznego musi być kontynuowane po wygaśnięciu obecnego Funduszu na rzecz Odporności i Odbudowy. Będziemy walczyć o plan „Affordable Housing EU”, również finansowany z nowych środków zebranych na poziomie UE, w celu wspierania inwestycji w całej Europie.

CIEPŁO ZIMĄ, CHŁODNO LATEM

Potrzebujemy unijnego programu renowacji domów osób o niskich dochodach, które ponoszą najwyższe rachunki za energię. Zakrojony na szeroką skalę społeczny program renowacji energetycznej może sprawić, że do 2040 r. wszyscy będą mieszkali w zdrowych, wolnych od wykorzystania paliw kopalnych domach. 75% budynków w Europie jest nieefektywnych energetycznie, co odpowiada za 36% emisji dwutlenku węgla – to ogromna szansa na poprawę sytuacji poprzez renowację i modernizację.

Wsparcie musi być dostępne dla wszystkich, przy czym większość środków finansowych musi być skierowana do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, a renowacja musi być neutralna pod względem kosztów dla najemców. Inwestycje UE, państw członkowskich i prywatne w szybką renowację zapewnią przyjemniejsze, bardziej ekologiczne miejsca do życia i stworzą wysokiej jakości miejsca pracy. Nasze propozycje fiskalne zachęcą do inwestycji publicznych w ekologiczne budownictwo mieszkaniowe na poziomie państw członkowskich, a także odblokują prywatne środki na renowację europejskich zasobów mieszkaniowych.

ZDROWA ŻYWNOŚĆ DLA WSZYSTKICH

Przejście na zrównoważony, przyjazny dla klimatu system żywnościowy jest niezbędne, aby ludzie w Europie mogli cieszyć się przystępną cenowo, bogatą w składniki odżywcze żywnością, za którą producenci otrzymują odpowiednie wynagrodzenie. Wiele kluczowych czynników ryzyka chorób niezakaźnych, takich jak rak, ma podłoże żywieniowe. Naszą wizją jest połączenie osób konsumenckich i producenckich, umożliwienie ludziom dokonywania świadomych wyborów i zapewnienie rolnikom uczciwej ceny.

Ustanowimy prawo do żywności jako zasadę w prawodawstwie UE, co doprowadzi do stworzenia specjalnych mechanizmów zabezpieczenia społecznego na szczeblu krajowym, które zagwarantują dostęp do zdrowej żywności przy jednoczesnym wspieraniu lokalnych łańcuchów dostaw.

Będziemy wspierać małe i ekologiczne rolnictwo dzięki ogromnym inwestycjom. Miliony Europejczyków zmagają się w ostatnich latach z rosnącymi cenami żywności. Nikt nie powinien być pozbawiony zdrowej i produkowanej w sposób zrównoważony żywności z powodu jej ceny.

Nadszedł czas, aby powstrzymać spekulacje żywnością, które prowadzą do głodu na całym świecie. Nasze propozycje dotyczące transakcji finansowych i podatku od zysków nadzwyczajnych ograniczą spekulacje podnoszące ceny żywności dla gospodarstw domowych.

WODA JEST PRAWEM CZŁOWIEKA

Dostęp do czystej wody powinien być zagwarantowany jako prawo podstawowe. Niedobór wody już teraz kosztuje miliardy rocznie, przy czym najbardziej dotknięci są rolnicy i gospodarstwa domowe o niskich dochodach, a szczególnie narażony jest region Morza Śródziemnego.

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Potrzebne są pilne działania, aby chronić prawo do czystej wody dla wszystkich. Chcemy zakazać prywatyzacji zasobów wodnych. Woda powinna być traktowana jako naturalne dobro wspólne i zarządzana przez podmioty publiczne. Wykorzystamy istniejące prawodawstwo UE do ochrony wrażliwych rezerw i nadamy priorytet wodzie pitnej przed innymi zastosowaniami.

SPRAWIEDLIWOŚĆ W ZAKRESIE MOBILNOŚCI DLA WSZYSTKICH

Chcemy, aby ludzie mogli łatwo i tanio poruszać się zrównoważonym transportem publicznym. Mobilność ma kluczowe znaczenie dla wszystkich, na co dzień. Łączy ludzi, społeczności i firmy, podczas gdy podróżowanie w celu odwiedzenia przyjaciół i rodziny lub w celach rekreacyjnych powinno być jedną z życiowych przyjemności.

Obecnie systemy transportowe są ustawione na korzyść bogatych, a przeciwko ludziom i planecie. Dzielnice zamieszkałe przez robotników najbardziej cierpią z powodu zanieczyszczenia powietrza i hałasu, a słabo skomunikowane społeczności wiejskie i podmiejskie często nie mają innego wyboru niż samochód. Wysokoemisyjny transport jest subsydiowany ze szkodą dla środowiska, a prywatne odrzutowce zwiększają emisję spalin.

Wprowadzimy system europejskiego biletu klimatycznego, tak aby każda część Europy oferowała przystępny cenowo bilet na transport publiczny, z którego można łatwo korzystać w różnych środkach transportu publicznego. Do tego czasu krajowe bilety ryczałtowe na lokalny transport publiczny powinny być wzajemnie uznawane w państwach członkowskich. Młodzi ludzie, rodziny niepełne, osoby ubogie, osoby niepełnosprawne i osoby starsze powinny korzystać z obniżonych opłat.

Europa musi inwestować w lepszy transport publiczny, bezpieczne i zrównoważone sieci rowerowe oraz planowanie urbanistyczne ukierunkowane na ludzi, zarówno w miastach, jak i społecznościach wiejskich. W miarę stopniowego wycofywania z użytku w Europie silników spalinowych, samochody elektryczne staną się częścią procesu ograniczania emisji z transportu, ale niezbędne jest również zapewnienie znacznie większej przestrzeni dla transportu publicznego. Aby samochody elektryczne stały się przystępne cenowo i stworzyły rynek pojazdów używanych, UE powinna nakazać ich wprowadzenie do flot firmowych.

POŁĄCZENIE EUROPY ZA POMOCĄ UNII INFRASTRUKTURALNEJ

Musimy znacznie zwiększyć inwestycje i koordynację transportu kolejowego, aby dosłownie połączyć Europę w ramach naszej Unii Infrastrukturalnej. Infrastruktura kolejowa w wielu europejskich regionach znajduje się w dramatycznym stanie, a znaczna część Europy Środkowej i Wschodniej nie jest w ogóle objęta siecią kolei dużych prędkości. UE musi zatem priorytetowo traktować inwestycje w modernizację i konwergencję regionów o słabo rozwiniętej infrastrukturze.

Aby promować zrównoważone podróże długodystansowe, zainwestujemy w infrastrukturę pociągów nocnych i stworzymy Europejską Platformę Biletową, aby ułatwić podróże międzynarodowe zrównoważonymi środkami transportu. Obszary wiejskie i regiony słabo skomunikowane będą traktowane priorytetowo w zakresie inwestycji transportowych, w tym inicjatyw car-sharingu, promów i kolejowego transportu towarowego.

Zadbamy o to, by sprawiedliwsze ceny uwzględniały rzeczywisty koszt zanieczyszczenia generowanego przez transport, odpowiednio opodatkowując podróże lotnicze i paliwo tam, gdzie nie można wprowadzić wydajnych, przyjaznych dla klimatu alternatyw. Zmniejszymy popyt na loty, wprowadzając opłatę dla osób często podróżujących, z wyłączeniem regionów wyspiarskich, i zakazując lotów krótkodystansowych tam, gdzie dostępne są alternatywy. Będziemy walczyć o wprowadzenie zakazu prywatnych odrzutowców. Bronimy sprawiedliwej transformacji dla wszystkich pracujących w transporcie i zadbamy o ochronę zarówno ich, jak i podróżnych poprzez środki bezpieczeństwa drogowego i ogólnounijne ograniczenie prędkości.

Wysokiej jakości edukacja dla wszystkich

Dostęp do wysokiej jakości edukacji publicznej, szkoleń i uczenia się przez całe życie powinien być możliwy dla wszystkich w Europie, niezależnie od miejsca zamieszkania czy stanu majątkowego. Edukacja może przygotować nasze społeczeństwa do przewyciężenia nierówności, poczynienia postępów w zakresie zielonej transformacji i pozostania w czołówce w dziedzinie nauki i kultury. Miejsca pracy w nowych, ekologicznych gałęziach przemysłu będą obsadzone tylko wtedy, gdy będziemy mieć osoby przeszkolone do jej wykonywania.

Jesteśmy zagorzałymi zwolennikami programu Erasmus+ od momentu jego powstania i wprowadzimy zasadę równości Erasmusa, aby upewnić się, że osoby uczące się, które nie mogłyby sobie pozwolić na Erasmusa, otrzymają dostateczne środki, aby w pełni sfinansować swój czas za granicą. Erasmus+ musi być w równym stopniu dostępny dla wszystkich, niezależnie od kraju czy pochodzenia ekonomicznego.

Nasz Zielony i Społeczny Ład wprowadzi wspólny projekt zielonej edukacji i szkoleń, który pomoże połączyć szkoły, uniwersytety i ośrodki szkoleniowe w celu połączenia instytucji edukacyjnych w całej Europie. Edukacja obywatelska na temat UE, w tym edukacja przeciwko ekstremizmowi, nienawiści i rasizmowi, powinna być częścią programów nauczania i edukacji pozaformalnej uznawanej na poziomie UE. Inwestycje w edukację są kluczową częścią naszych propozycji finansowania transformacji i muszą dać wszystkim szansę na naukę i zapewnić umiejętności, których potrzebujemy w przyszłości.

Dostęp do opieki zdrowotnej dla wszystkich

Zdrowie jest dobrem publicznym, do którego prawo mają wszyscy. Pandemia była tragicznym dowodem na to, że niedoinwestowanie, prywatyzacja i zaniedbanie profilaktyki narażają osoby pacjenckie i pracujące w służbie zdrowia na ryzyko pod względem fizycznym i psychicznym.

Europejska Unia Zdrowia powinna zagwarantować, że państwa członkowskie zapewnią wszystkim w Europie powszechne ubezpieczenie zdrowotne. Będziemy dążyć do wyeliminowania nierówności zdrowotnych i zagwarantowania dostępu do przystępnych cenowo leków i leczenia, w tym raka i chorób rzadkich, w sposób integrujący społeczeństwo, zwłaszcza społeczności najbardziej zagrożone i dyskryminowane rasowo. Nikt w Europie nie powinien czuć się zmuszony do przeprowadzki do innego kraju z powodu niezaspokojonych potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej. Europejskie przepisy dotyczące powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego będą wymagać od wszystkich państw członkowskich zapewnienia tego podstawowego prawa socjalnego.

Konsekwencje pandemii są nadal widoczne w całej Europie. Wiele osób nadal mierzy się z konsekwencjami długotrwałego zakażenia Covid-19. Musimy promować badania nad długoterminowymi skutkami zakażenia Covid-19. Unia Europejska powinna utworzyć "Europejską Jednostkę do spraw Zdrowia" w celu współpracy w sytuacjach zagrożenia zdrowia i reagowania na katastrofy. Wszystkie polityki powinny być rozpatrywane z uwzględnieniem perspektywy zdrowia.

ZIELONE SPOŁECZEŃSTWO TO TROSKLIWE SPOŁECZEŃSTWO

Społeczeństwo opiera się na opiece. To nasz pomijany, niedoceniany i często realizowany nieodpłatnie fundament. Jako Zieloni chcemy budować społeczeństwo opiekuńcze i traktując opiekę jako nadrzędny priorytet i koncepcję. W miarę starzenia się społeczeństw europejskich znaczenie opieki będzie rosło, zwłaszcza w tych krajach europejskich, które doświadczyły ostatnio dużej emigracji.

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Nasz Zielony i Społeczny Ład to także Ład Opiekuńczy. Będziemy dążyć do poprawy warunków pracy osób opiekuńczych, jednocześnie chroniąc prawo wszystkich osób do właściwej opieki. Będziemy inwestować w kompleksowe, obejmujące trwające całe życie rozwiązania, takie jak powszechny dostęp do edukacji przedszkolnej i opieki nad dziećmi oraz zdeinstytucjonalizowanej opieki nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi. Edukacja przedszkolna i opieka nad dziećmi musi być traktowana jako inwestycja społeczna w ramach polityki fiskalnej UE.

ZDROWIE PSYCHICZNE JEST KWESTIĄ POLITYCZNĄ

Nasze Powszechne Ubezpieczenie Zdrowotne wykroczy poza kwestie zdrowia fizycznego i sprawi, że publiczne systemy opieki zdrowotnej obejmą również opiekę nad zdrowiem psychicznym bez dodatkowych kosztów. Zdrowie psychiczne i fizyczne muszą być traktowane na równi. Aby stawić czoła kryzysowi zdrowia psychicznego, uznajemy potrzebę inkompleksowych i kompleksowych strategii profilaktycznych i leczniczych, które obejmują kulturę i sport, a także działania społeczne i kreatywne.

CZAS PRZEMYSŁEĆ EUROPEJSKĄ POLITYKĘ NARKOTYKOWĄ

Polityka narkotykowa musi opierać się na dowodach, a nie uprzedzeniach. Opowiadamy się za podejściem UE opartym na redukcji szkód, zdrowiu i wsparciu dla osób uzależnionych od narkotyków, które minimalizuje negatywne skutki społeczne zażywania narkotyków. Pracujemy nad dekryminalizacją konopi indyjskich dla osób dorosłych w celu legalizacji i regulacji przy jednoczesnej ochronie nieletnich.

FAIR PLAY W SPORCIE

Sport łączy ludzi w Europie, promuje zdrowie i wspiera spójność społeczną. Europejskie finansowanie powinno być łatwiej dostępne i lepiej motywować świat sportu do przestrzegania celów klimatycznych. Niezależna Europejska Agencja Antykorupcyjna powinna zapewnić przejrzystość i uczciwość w sporcie na całym świecie. Ustanowienie jasnych standardów umożliwi organizację dużych międzynarodowych wydarzeń sportowych w Europie, które będą zgodne z celami klimatycznymi i poszanowaniem praw człowieka.

BUDOWANIE EUROPY PRAW SOCJALNYCH

Nasz Zielony i Społeczny Ład postawi ludzi i ich dobrobyt w centrum europejskiej zielonej transformacji i gospodarki. Państwo opiekuńcze było jednym z największych sukcesów Europy. Odbudowa tego państwa opiekuńczego w XXI wieku jest jedynym sposobem na ochronę i rozszerzenie praw socjalnych dla wszystkich w Europie. Europa praw socjalnych musi wzmacniać i chronić osoby pracujące i społeczności w okresie transformacji oraz być inkompleksyjna dla wszystkich. Musi chronić ludzi, którzy na co dzień spotykają się z różnymi formami dyskryminacji.

PRYZWOITE MIEJSCA PRACY DLA WSZYSTKICH

Europejscy pracownicy i pracownice zasługują na uczciwą płacę, zwłaszcza po latach podwyżek cen. Walczymy o położenie kresu ubóstwu osób pracujących. W ostatniej kadencji UE wywalczyliśmy ogólnounijne ramy płacy minimalnej wystarczającej na utrzymanie, które ustalają płace minimalne na przyzwoitym poziomie indeksowanym do kosztów utrzymania. Wywalczyliśmy środki w zakresie przejrzystości wynagrodzeń, które pomogą położyć kres ogromnym rozbieżnościom w wynagrodzeniach w firmach i instytucjach.

Walczymy o ustawodawstwo, które zapewni pracownikom i pracowniczkom platformowym wszystkie prawa pracownicze w zakresie płacy minimalnej, układów zbiorowych oraz warunków zatrudnienia i ochrony, które przysługują z mocy prawa innym pracującym.

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Miejsca pracy w sektorach kluczowych dla naszej przyszłości, od budownictwa i opieki po energetykę i edukację, muszą być dobrze opłacane. Popieramy rolę związków zawodowych w zapewnianiu pracującym sprawiedliwego udziału w zyskach. Nasze propozycje podatkowe zmniejszą obciążenie podatkowe pracujących i wesprą dostęp do energii, żywności i mieszkań dla najbiedniejszych poprzez zwiększenie podatków od trucieli i najbogatszych.

KOMPLEKSOWA WALKA Z UBÓSTWEM

Wszyscy mają prawo do godziwego dochodu. Silna siatka bezpieczeństwa socjalnego powinna chronić osoby znajdujące się w okresie przejściowym i te, które nie mogą pracować. Wzywamy do przyjęcia dyrektywy ramowej UE w sprawie dochodu minimalnego w celu ustanowienia odpowiedniego poziomu wsparcia (60% mediany dochodu) w każdym kraju UE dla osób znajdujących się w okresie przejściowym lub niezdolnych do pracy oraz zagwarantowania jego zasięgu i wykorzystania. Nie powinno to podważać krajowych modeli układów zbiorowych ani systemów bezpieczeństwa socjalnego.

Krótkoterminowy program ubezpieczenia od bezrobocia SURE powinien zostać wprowadzony na stałe, aby chronić źródła utrzymania pracujących dotkniętych transformacją. Domagamy się zintegrowanej strategii walki z ubóstwem dla UE, aby położyć kres bezdomności do 2030 r. i przynajmniej o połowę zmniejszyć ubóstwo dzieci do 2030 r. oraz wyeliminować je do 2040 r.

Uniwersalny dochód podstawowy powinien być badany i analizowany. Dlatego opowiadamy się za krajowymi programami pilotażowymi w zakresie dochodu podstawowego.

NIC O PRACUJĄCYCH BEZ PRACUJĄCYCH

Nasz Zielony i Społeczny Ład chroni pracujących i ich prawa. Chcemy zbudować Unię, w której ludzie są odpowiednio traktowani i wynagradzani za swoją pracę, zwłaszcza pracownicy i pracownicy w branżach o krytycznym znaczeniu dla funkcjonowania społeczeństwa i wszyscy budujący infrastrukturę niezbędną dla zielonego jutra.

Żadne decyzje dotyczące pracujących nie powinny być podejmowane bez pracujących. Będziemy walczyć o prawa związków zawodowych do organizowania się, układów zbiorowych i strajków. Pracujący dotknięci podwójną zieloną i cyfrową transformacją powinni mieć zagwarantowane prawo do informacji, zaangażowania poprzez układy zbiorowe i dialog społeczny oraz szkolenia. Zrzeszanie się w związki zawodowe w przypadku nowych lub niestandardowych form pracy powinno być wspierane w celu zagwarantowania praw wszystkich pracujących. Te prawa i standardy powinny być chronione przez ustawę o sprawiedliwej transformacji. Dyrektywa w sprawie uczenia się przez całe życie powinna chronić prawo do płatnego urlopu szkoleniowego.

UCZCIWA MOBILNOŚĆ PRACY DLA WSZYSTKICH

Europa musi umożliwić i chronić sprawiedliwą mobilność pracujących ponad granicami, aby nikt nie został pozostawiony bez opieki ze względu na rozdrobnienie krajowych systemów socjalnych. Aby uniknąć dumpingu socjalnego, należy zapewnić prawa socjalne i dostęp do rynku pracy. Zadania administracyjne powinny być możliwe do wykonania w różnych językach, usługi socjalne powinny być otwarte dla osób pracujących mobilnie, należy też wspierać koordynację społeczną na poziomie UE. Uznawanie kwalifikacji zawodowych powinno być łatwiejsze.

Wiele krajów UE cierpi z powodu konsekwencji masowej emigracji. Konwergencja gospodarcza i społeczna krajów UE musi być priorytetem w kształtowaniu polityki UE i inwestycji w celu poprawy jakości życia i możliwości dla ludzi w całej Europie.

NOWE PRAWA DLA PRZYSZŁOŚCI PRACY

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Praca powinna odbywać się na godnych i w bezpiecznych warunkach. Zlikwidujemy obecny system, który wykorzystuje stażystów i praktykantów. Zakończymy praktykę bezpłatnych staży, aby zagwarantować młodym ludziom odpowiednie wynagrodzenie i bezpieczne warunki pracy. Praca mobilna i migracyjna powinna być odpowiednio regulowana, a wszyscy ją wykonujący powinni otrzymywać godne i niedrogi zakwaterowanie.

Środki bezpieczeństwa i higieny pracy muszą zostać zaktualizowane pod kątem realiów zmian klimatycznych i muszą być egzekwowane, np. przepisy dotyczące fal upałów i pracy w ekstremalnych temperaturach. Nadmierna ilość pracy powoduje stres i zły stan zdrowia. Wprowadzimy środki, które skrócą czas pracy i poprawią równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, w tym unijne prawo do bycia offline, prawo do pracy zdalnej i elastyczność godzin pracy. Wspieramy wysiłki podejmowane w całej UE na rzecz wprowadzenia czterodniowego tygodnia pracy. Nie pozwolimy na monitorowanie osób pracujących za pomocą narzędzi nadzoru opartych na sztucznej inteligencji.

RÓWNA PŁACA ZA RÓWNĄ PRACĘ

Będziemy walczyć o równą płacę za równą pracę i równe szanse dla wszystkich w pracy. Już dawno powinniśmy w pełni wyeliminować różnice w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn poprzez wprowadzenie wiążących środków dla wszystkich pracodawców. Różnice w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn zależą od czynników takich jak pochodzenie etniczne, niepełnosprawność, dostęp do edukacji i wiek. Różne grupy kobiet mają do czynienia ze znacznymi różnicami w wynagrodzeniach.

Powszechny i równy dostęp do placówek opieki nad dziećmi i opieki długoterminowej oraz przegląd dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym oraz dyrektywy w sprawie urlopu macierzyńskiego mogą przybliżyć Europę do w pełni płatnego urlopu rodzicielskiego o równej i wystarczającej długości.

RÓWNE SZANSE OD SAMEGO POCZĄTKU

Ponieważ początek życia jest decydujący, domagamy się odpowiedniego finansowania Europejskiej Gwarancji dla Dzieci, aby zapewnić wszystkim dzieciom dostęp do opieki, edukacji, zdrowego odżywiania, odpowiednich warunków mieszkaniowych i opieki zdrowotnej. Jednocześnie chcemy wspierać udział rodziców w rynku pracy. Wszystkie dzieci mają prawo do uczestnictwa w zabawie, rekreacji, sporcie i kulturze.

Wszystkie dzieci w UE powinny mieć zagwarantowany dostęp do wysokiej jakości opieki i edukacji – bez względu na paszport. Chcemy współpracować z państwami członkowskimi, aby ostatecznie zagwarantować pilnie potrzebne inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i opiekuńczą.

GOSPODARKA, KTÓRA ODPOWIADA WSZYSTKIM

Unia Europejska jest kluczowym szczeblem polityki klimatycznej i środowiskowej, na którym podejmujemy te zasadnicze, wspólne decyzje, które prowadzą społeczeństwa europejskie na bardziej przyjazną środowisku ścieżkę.

Dzięki mobilizacji ruchu na rzecz klimatu nam, Zielonym, udało się przeforsować Europejski Zielony Ład w 2019 r. i umieścić kryzys klimatyczny na samym szczycie agendy. Postęp jest jednak zbyt mały i zbyt powolny. Im szybciej Europa dokona zielonej transformacji, tym szybciej zaprocentują nasze inwestycje i wysiłki. Klimat nie będzie czekał, aż miną inne kryzysy.

Nasz Zielony i Społeczny Ład przewiduje szeroko zakrojony plan inwestycyjny mający na celu zbudowanie zamożnego i dynamicznego społeczeństwa opartego na neutralności klimatycznej, zielonym przemyśle i technologiach oraz zrównoważonej cyfryzacji.

INWESTOWANIE W ZIELONĄ, LEPSZĄ PRZYSZŁOŚĆ

Europejska polityka gospodarcza i fiskalna musi koncentrować się na poprawie dobrobytu i jakości życia ludzi oraz utrzymaniu stabilnego klimatu i zdrowego środowiska. Odchodząc od polityki zaciskania pasa w przeszłości, Europa musi umożliwiać i stymulować inwestycje w celu rozwiązania problemów dnia dzisiejszego i przyszłości.

Zrewidujemy arbitralne ograniczenia Kryteriów z Maastricht oraz Paktu stabilności i wzrostu. Kryteria te naraziły Europę na kryzysy i doprowadziły do cięć w usługach publicznych w kilku krajach oraz ograniczyły inwestycje publiczne, podważając spójność społeczną.

Zamiast tego wprowadzimy nowy, oparty na dobrobycie ład makroekonomiczny, w którym priorytetem będą wysokiej jakości inwestycje w dobra publiczne i zieloną transformację, a nie przestarzały paradygmat wzrostu za wszelką cenę, co pozwoli uniknąć dalszych kryzysów i ich konsekwencji społecznych.

Wzywamy do wprowadzenia Zielonej Złotej Zasady i zreformowanego Europejskiego Semestru, aby stworzyć przestrzeń dla przyszłościowych inwestycji ekologicznych i społecznych. Dokonamy przeglądu zasad dotyczących pomocy państwa i inwestycji publicznych, aby zachęcić do zielonych inwestycji bez podważania uczciwej konkurencji na rynku wewnętrznym.

Mandat Europejskiego Banku Centralnego powinien zostać zrewidowany tak, aby uwzględniał pełne zatrudnienie wraz ze stabilnością cen. Ponieważ paliwa kopalne są podatne na podwyżki cen i napędzają inflację, chcemy również, aby Europejski Bank Centralny wykorzystał wszystkie dostępne narzędzia, w tym zróżnicowane stopy procentowe, aby zachęcić do zielonych inwestycji.

EKOLOGICZNY PRZEMYSŁ NA RZECZ NASZEJ PRZYSZŁEJ KONKURENCYJNOŚCI

Zielona transformacja jest wyzwaniem naszego pokolenia i nie uda się jej osiągnąć bez aktywnej polityki przemysłowej. Zazielenianie przemysłu poprzez inwestycje w Europie to ogromna szansa zarówno pod względem konkurencyjności, jak i neutralności klimatycznej.

Będziemy dążyć do utworzenia Zielonego i Społecznego Funduszu Przejściowego w wysokości co najmniej 1% PKB UE rocznie, finansowanego głównie ze wspólnych pożyczek na szczeblu UE.

Będzie on stanowił trzon naszej Unii Infrastrukturalnej, finansując projekty związane z zieloną infrastrukturą, takie jak transport publiczny i kolejowy, odnawialne źródła energii i połączenia z siecią energetyczną. Będzie finansować powstające zielone gałęzie przemysłu i głęboką renowację zasobów mieszkaniowych. Fundusz będzie również wspierał programy szkoleniowe niezbędne do tworzenia godnych miejsc pracy w nowych zielonych sektorach i poprawy podstawowej infrastruktury społecznej niezbędnej do sprawiedliwej transformacji.

Fundusz ten, będący kluczową dźwignią w walce z deindustrializacją w całej UE, będzie wspierał państwa członkowskie o mniejszych zasobach gospodarczych i sektory dotknięte transformacją. Inwestycje na szczeblu UE są niezbędne do ochrony jednolitego rynku i uzyskania politycznego poparcia dla zielonej transformacji we wszystkich krajach UE.

Polityka przemysłowa UE musi być kształtowana przy udziale obywateli, związków zawodowych i przedsiębiorstw i nie może stać się sposobem na uspołecznienie kosztów przy jednoczesnej prywatyzacji zysków. Zadbamy o to, by budżet publiczny korzystał z dochodów z inwestycji w przemysł, na przykład poprzez udziały kapitałowe. Uwarunkowania społeczne muszą zapewniać tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy. Polityka przemysłowa nie powinna być wprowadzana kosztem redukcji emisji i regulacji. Europejskie wsparcie dla badań i rozwoju może również

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

przyczynić się do rozwoju naukowego i technologicznego, a także innych celów społecznych i powinno zostać zwiększone.

FINANSOWANIE ZIELONEGO I SPOŁECZNEGO ŁADU

Pieniądze na sfinansowanie tych bardzo potrzebnych inwestycji już są. Jesteśmy przekonani, że UE może pomóc skierować je na inwestycje ekologiczne i społeczne. Motorem tej zmiany będzie połączenie polityki fiskalnej, inwestycji publicznych i inicjatywy prywatnej. Bardziej sprawiedliwy system gospodarczy wymaga większej redystrybucji, lepszego wykorzystania funduszy publicznych i zaangażowania wszystkich podmiotów społecznych.

TWORZENIE SPRAWIEDLIWEGO SYSTEMU PODATKOWEGO

Europa potrzebuje sprawiedliwego systemu podatkowego, który odciąży osoby pracujące i małe przedsiębiorstwa oraz sprawi, że zanieczyszczający, międzynarodowe korporacje i najbogatsi zapłacą swoją sprawiedliwą część.

Ustanowimy minimalny poziom podatku od zysków kapitałowych w UE, aby przenieść obciążenia podatkowe z dala od pracujących. Zlikwidujemy luki w umowie OECD w sprawie minimalnego podatku od osób prawnych i zmusimy państwa członkowskie UE do wdrożenia umowy na wyższym poziomie. Zlikwidowane zostaną luki, które umożliwiają unikanie i uchylanie się od opodatkowania w UE i poza nią, a także oszustwa i pranie pieniędzy. Będziemy walczyć z rajami podatkowymi, czy to w UE, czy gdziekolwiek indziej na świecie.

Unia Europejska potrzebuje większych środków budżetowych, aby stawić czoła naszym wspólnym wyzwaniom. Europa musi rozszerzyć podatek graniczny od emisji dwutlenku węgla na nowe sektory zanieczyszczające, zastosować zasadę „truciciel płaci” we wszystkich sektorach a także znieść bezpłatne kwoty przed upływem obowiązującej obecnie daty 2034 r. Zwiększymy zakres istniejących podatków od tworzyw sztucznych.

Będziemy dążyć do znacznego zwiększenia wielkości unijnego funduszu klimatyczno-społecznego, aby zapewnić sprawiedliwą transformację dla gospodarstw domowych o niskich dochodach.

Wzywamy do wprowadzenia ogólnounijnego podatku majątkowego w celu zwalczania nierówności i finansowania zielonej transformacji. Ponadto będziemy dążyć do wprowadzenia europejskiego podatku od transakcji finansowych w celu generowania przychodów przy jednoczesnym ograniczeniu spekulacji. Wprowadzimy na stałe unijny podatek od zysków nadzwyczajnych dla przedsiębiorstw energetycznych, aby zapobiec czerpaniu zysków z przyszłych kryzysów energetycznych i zastosujemy go również do podmiotów handlujących towarami oraz banków.

PRAWDZIWIE EKOLOGICZNE FINANSOWANIE

Będziemy regulować usługi finansowe, aby promować długoterminowe inwestycje w ekologiczną i społeczną przyszłość zamiast krótkoterminowych spekulacji. Będziemy walczyć o rewizję zielonej taksonomii, aby nie dopuścić do tego, by gaz i energia jądrowa były uznane za „zrównoważone”. Ani gaz ziemny ani energia jądrowa nie mogą być określane jako czyste.

Należy zniechęcać do inwestowania w nowe projekty wykorzystujące węgiel, ropę naftową i gaz oraz w firmy, które je realizują. Ciągły rozwój działalności wysokoemisyjnej zagraża zobowiązaniom UE w zakresie klimatu i środowiska oraz zwiększa ryzyko finansowe.

Zobowiązemy podmioty finansowe do przyjęcia solidnych planów transformacji klimatycznej, by wspomagać je w procesach transformacji gospodarczej i ułatwić płynne jej przeprowadzenie. Treść i wdrażanie tych planów musi podlegać regulacjom, wraz ze stosowaniem polityk sektorowych w odniesieniu do najbardziej emisyjnych działań i metod ustalania celów dekarbonizacji. Będziemy

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

walczyć o włączenie wszystkich działań sektora bankowego do dyrektywy w sprawie należytej staranności w zakresie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw, aby sektor bankowy odpowiadał za wpływ swoich inwestycji na prawa człowieka, środowisko i klimat.

STABILNA I INKLUZYWNA BANKOWOŚĆ DLA EUROPY

Gospodarstwa domowe nie powinny już dłużej napełniać kieszeni graczy finansowych spekulujących żywnością, energią i mieszkaniami, ani ponosić konsekwencji krachów finansowych. Unia Europejska musi dokończyć prace nad spóźnioną unią bankową i wprowadzić wspólny system gwarantowania depozytów.

Europejski Bank Centralny powinien zaoferować publiczne cyfrowe euro, aby zaoferować alternatywę dla prywatnych systemów płatności, rynki kryptowalut powinny być odpowiednio regulowane, z uwzględnieniem ich wpływu na środowisko, a prawo ludzi do dostępu i korzystania z gotówki powinno być chronione.

ZAMKNIĘCIE OBIEGU DZIĘKI GOSPODARCE O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

Produkuj, konsumuj i wyrzucaj – gospodarka naszego społeczeństwa prowadzi do wykorzystywania zasobów wykraczającego poza możliwości naszej planety. Jeśli nic nie zrobimy, aby to zmienić, do 2050 r. będziemy potrzebować trzech planet takich jak Ziemia, aby zaspokoić nasze zapotrzebowanie na surowce. Ten liniowy model napędza kryzys klimatyczny, niszczenie środowiska i łamanie praw człowieka przy wydobyciu zasobów. Sprawia, że nasze łańcuchy dostaw są podatne na kryzysy, a nasze gospodarki i przedsiębiorstwa są uzależnione od importu.

Odpady muszą zostać uznane za wadę projektową. Chcemy zbudować gospodarkę nietoksyczną, w pełni opartą na źródłach odnawialnych i obiegu zamkniętym do 2040 r., wyznaczając jasne i wiążące cele oraz ścieżki transformacji zmierzające do ograniczenia konsumpcji i zużycia zasobów do 2030 r.

Ponieważ zielona transformacja wymaga coraz większych ilości metali, musimy przyjąć podejście oparte na wystarczalności i nadać priorytet rozwojowi zdolności przetwarzania i recyklingu materiałów strategicznych.

Jeśli wydobycie w UE okaże się konieczne do zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych łańcuchów dostaw, musimy narzucić najwyższe standardy środowiskowe i społeczne. Nie powinno być żadnych wyjątków od prawodawstwa UE lub warunków dotyczących praw człowieka i środowiska, ścisłych i nieodwracalnych obszarów „zakazu wydobycia” oraz ciągłych wysiłków na rzecz poprawy technik wydobywczych i warunków pracy (w tym bezpieczeństwa i higieny pracy) oraz zakazu najbardziej szkodliwych. Dotknięte społeczności – w szczególności ostatnia rdzenna społeczność Europy, Lapończycy – muszą otrzymać odpowiednio wcześniej informacje, możliwość uczestnictwa, zgodę i sprawiedliwą rekompensatę.

ZERO ODPADÓW TO MODEL BIZNESOWY PRZYSZŁOŚCI

Naszą wizją jest gospodarka o obiegu zamkniętym, w której ponownie wykorzystujemy, poddajemy upcyklingowi, udostępniamy i utylizujemy nasze produkty, aby utrzymać materiały w obiegu zamkniętym. Takie podejście chroni zasoby i klimat, a także oszczędza pieniądze osób konsumenckich, ponieważ produkty służą dłużej. Działania na rzecz ochrony środowiska oraz osób konsumenckich idą ze sobą w parze. Jako Zieloni będziemy nalegać na szybkie wdrożenie obowiązkowych wymogów zrównoważonego rozwoju dla naszych produktów oraz na działania UE w celu zapewnienia przestrzegania ich przez przemysł.

Będziemy walczyć z przedwczesnym starzeniem się produktów, w tym oprogramowania i brakiem możliwości naprawy, które niszczą planetę i budżety gospodarstw domowych. Zapewnimy

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

odpowiednie wprowadzenie skutecznego i przystępnego cenowo prawa do naprawy, w tym ogólnounijną punktację napraw i otwartego rynku napraw dla niezależnych warsztatów i osób konsumenckich. Będziemy wspierać utworzenie wewnętrznego rynku towarów używanych i renowacji. Chcemy nowych standardów technicznych, takich jak wspólna ładowarka, które zachęcają do trwałości produktów i torują drogę do społeczeństwa bez odpadów, bez eksportu odpadów do krajów trzecich.

BUDOWANIE GOSPODARKI SPOŁECZNEJ I OPARTEJ NA WSPÓŁPRACY

Nasza wizja gospodarki jest dynamiczna i oparta na obiegu zamkniętym, gdzie małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), które stanowią trzon europejskiej gospodarki, rozwijają się wraz z nowymi modelami gospodarki wspólnotowej, społecznej i opartej na współpracy.

MŚP powinny działać na równych zasadach z dużymi firmami. Staramy się unikać biurokracji i regulacji, które są bardziej złożone, sztywne lub w inny sposób uciążliwe niż jest to konieczne do ochrony dobra publicznego. Promujemy narzędzia cyfrowe wszędzie tam, gdzie mogą one ułatwić przestrzeganie przepisów.

Siła zrównoważonych zamówień publicznych powinna zostać odblokowana w celu wspierania wysokich standardów ekologicznych i społecznych oraz promowania układów zbiorowych. Europejskie regulacje powinny umożliwiać tworzenie alternatywnych modeli gospodarczych, takich jak spółdzielnie, finansowanie społecznościowe, przedsiębiorczość społeczna i dobra wspólne. Ten podatny grunt dla lokalnych inicjatyw powinien zostać wzmocniony, a priorytetowo traktowane powinny być sektory, które stoją w obliczu silnej międzynarodowej konkurencji, takich jak tekstylia.

ZRÓWNOWAŻONA CYFRYZACJA DLA LUDZI I PLANETY

Technologie cyfrowe są coraz ważniejszą częścią naszego życia; powinny one chronić prawa jednostek i służyć wspólnemu dobru przed interesami prywatnych korporacji. Europa, uwięziona między amerykańskim kapitalizmem opartym na inwigilacji a kontrolą państwa w stylu chińskim, potrzebuje opartego na prawach, zdecentralizowanego podejścia do cyfryzacji, aby czerpać z niej korzyści.

Wprowadzimy Europejską Przestrzeń Danych, która umożliwi wykorzystanie anonimowych danych społecznościowych służących wspólnemu dobru, w tym walce o sprawiedliwość klimatyczną i badaniom medycznym. Interoperacyjność jest kluczem do skutecznej polityki cyfrowej. Europejskie Ramy Interoperacyjności stanowią dobry punkt wyjścia, ale nie tworzą jeszcze równych szans. Będziemy dążyć do otwarcia standaryzacji dla deweloperów, społeczeństwa obywatelskiego i MŚP. Ich zaangażowanie musi być rekompensowane, aby wszyscy mogli w równym stopniu uczestniczyć w tym procesie.

Otwarta i gwarantująca ochronę praw cyfryzacja będzie szansą dla ludzi w Europie. Najnowsze prawodawstwo unijne zapewni większy wybór i przejrzystość w Internecie, chroniąc przed naruszeniami praw i wolności. UE musi jednak wprowadzić przepisy o uczciwości cyfrowej, aby chronić ludzi przed inwazyjnymi praktykami reklamowymi w Internecie.

Wprowadzimy przepisy zwiększające ponowne wykorzystanie i utylizację urządzeń cyfrowych i komponentów w UE oraz ograniczymy zużycie energii związane z przetwarzaniem danych i kryptowalutami, aby znacznie zmniejszyć ślad materiałowy Internetu.

KONTYNUOWANIE HISTORII SUKCESU: OCHRONA EUROPEJSKICH KONSUMENTÓW

Silna ochrona osób konsumenckich, taka jak prawa dotyczące roamingu i prawa pasażerów oraz środki bezpieczeństwa produktów, to główne sukcesy jednolitego rynku. Jednak wraz z szybkimi zmianami gospodarczymi, wysokie standardy UE wymagają pilnej aktualizacji, aby chronić użytkowników, zwłaszcza w Internecie.

Osoby konsumenckie powinny mieć takie same prawa zarówno w Internecie, jak i poza nim. Ponieważ coraz większa część handlu elektronicznego obejmuje potencjalnie niebezpieczne zakupy bezpośrednio od sprzedawców zewnętrznych, wzywamy do większej odpowiedzialności na internetowych platformach handlowych oraz stosowania przez organy celne i organy nadzoru rynku rozszerzonych i skoordynowanych procedur zatwierdzania i testowania.

Jako Zieloni dopilnujemy, by obywatele otrzymywali jasne i wyczerpujące informacje na temat wpływu produktów i usług sprzedawanych w UE na środowisko, w tym informacje na temat przewidywanej żywotności produktu i jego śladu środowiskowego. Na jednolitym rynku nie może być konsumentów czy konsumentek pierwszej lub drugiej kategorii. Produkty sprzedawane w ten sam sposób w różnych krajach europejskich muszą mieć taką samą jakość i skład. Prawa konsumentów i konsumentek powinny być w pełni przestrzegane w całej UE.

ROZDZIAŁ II: ODWAGA, BY PRZECIWSTRAWIĆ SIĘ SKRAJNEJ PRAWICY – DLA EUROPY DEMOKRACJI, FEMINIZMU I PRAW CZŁOWIEKA

Charlie po prostu chce być Charliem. Nic więcej. Dlaczego ich płeć jest tak trudna do zaakceptowania przez otaczający ich świat?

Zara wie, czego chce: skończyć z okropnym cierpieniem związanym z endometriozą. Znaleźć lek, który mógłby pomóc tak wielu ludziom. Ale czasami wydaje się, że ludzie nie widzą nic poza jej kolorem skóry, nazwiskiem lub wyborem ubrań.

Daniel chce się wykrzyczeć całemu światu. Jest zakochany w mężczyźnie. Chce wyjść z domu wieczorem, spacerować ulicami Sofii ze swoim partnerem i zabrać go na firmową imprezę bożonarodzeniową.

W zeszłym roku Mirna zagłosowała za alternatywą dla korupcji, zastraszania i manipulacji w swoim kraju, ale demokracja i rządy prawa w tym kraju nadal się pogarszają. Zamiast chodzić do pracy, Mirna codziennie demonstruje wraz z tysiącami innych obywateli, aby doprowadzić do zmian.

Uprzedzenia, dyskryminacja i zagrożenia dla uczciwych procesów demokratycznych nadal powstrzymują europejskie społeczeństwa. Ale możemy to zmienić. Trzeba to zmienić.

Musimy zbudować Unię Europejską demokracji, wolności i praw podstawowych.

Rasizm nigdy nie zniknął. Na przykład rasizm antymuzułmański, antysemityzm i antycyganizm wciąż rosną. Dyskryminacja i wykluczenie pozostają zbyt powszechne w przypadku osób niepełnosprawnych, osób żyjących w ubóstwie i innych szczególnie narażonych grup społecznych.

Na granicach Europy giną ludzie. Szlaki migracyjne na Morzu Śródziemnym przynoszą największą liczbę ofiar śmiertelnych na świecie. Ludzie szukający bezpieczeństwa i ochrony coraz częściej narażeni są na zatrzymania, brutalne i nielegalne wypychanie oraz przemoc ze strony przemytników i służb granicznych. Skrajna prawica wykorzystuje i pogłębia ich cierpienie, przeciągając partie głównego nurtu na prawo i normalizując politykę migracyjną, która jest zarówno dysfunkcyjna, jak i niemożliwa do utrzymania.

Partie skrajnie prawicowe zyskują na popularności dzięki wypróbowanej i sprawdzonej taktyce polegającej na rozpowszechnianiu półprawd i szukaniu kozła ofiarnego wśród mniejszości. Ten konserwatywny atak działa strategicznie na rzecz ograniczenia naszych praw i wolności. Nawet konserwatyści głównego nurtu, niegdyś mocno wierzący w europejski projekt, otwierają drzwi dla antidemokratycznych sił, które zagrażają rządowi prawa.

Mamy odwagę przeciwstawić się skrajnej prawicy, aby chronić prawa i wolności wszystkich ludzi.

Zieloni będą chronić demokrację i rządy prawa oraz domagać się innej Unii Europejskiej. Jesteśmy przekonani, że Unia Europejska musi być bardziej zjednoczona, aby stawić czoła naszym wspólnym problemom. Wzywamy do utworzenia federalnej Unii Europejskiej charakteryzującej się zwiększonymi uprawnieniami, głęboką demokracją oraz rzeczywistą przejrzystością i odpowiedzialnością.

Będziemy walczyć z rasizmem i wykluczeniem we wszystkich jego formach. Zadbamy o to, by nikt nie mógł podejmować decyzji dotyczących Twojego ciała. Domagamy się sprawiedliwego systemu azylowego, który chroni godność i prawa człowieka. Pracujemy nad polityką migracyjną, która uznaje ogromny wkład migrantów w nasze społeczeństwa. Wierzymy, że polityka działa najlepiej, gdy jest kształtowana przez ludzi, których dotyczy. Jesteśmy pewni, że demokracja nie może się

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

rozwijać bez dynamicznej przestrzeni obywatelskiej i silnych podmiotów społeczeństwa obywatelskiego. Opowiadamy się za niezależnością sądów i wolnością prasy.

Unia Europejska powstała, by chronić pokój i demokrację oraz stać na straży wolności, praw i sprawiedliwości.

Sprawimy, że ta fundamentalna obietnica stanie się rzeczywistością dla wszystkich.

NIEZBĘDNY NASTĘPNY KROK: ZJEDNOCZONA EUROPA GOTOWA NA ROZSZERZENIE

Aby stawić czoła wielkim wyzwaniom naszego stulecia, od zielonej transformacji po walkę z rosnącymi nierównościami i ochronę demokracji, Unia Europejska musi zreformować swoje traktaty i iść naprzód w kierunku federalnej Europy zdolnej do działania i przyjmowania nowych członków.

Na konferencji w sprawie przyszłości Europy jej obywatele dali jasny sygnał, że popierają nowe traktaty dające UE większe kompetencje. Wezwali do pogłębienia europejskiej demokracji, z większą władzą dla Parlamentu Europejskiego, zniesieniem weta poszczególnych krajów, większym budżetem UE i silniejszymi kompetencjami UE w kluczowych kwestiach, takich jak zdrowie, podatki i ochrona socjalna. Jako Zieloni popieramy ich propozycje.

ROZSZERZANIE DEMOKRACJI W SERCU EUROPY

Opowiadamy się za federalną Europą, za w pełni rozwiniętą ponadnarodową demokracją, która jest w stanie realizować swoje cele.

Wymóg jednomyślności państw członkowskich UE w kwestiach od polityki podatkowej i zagranicznej po przeciwdziałanie dyskryminacji i procedury art. 7 w celu ochrony demokracji uniemożliwiają UE podejmowanie decyzji dla wspólnego dobra.

Parlament Europejski musi mieć prawo do proponowania prawodawstwa i równą władzę budżetową. Rada Unii Europejskiej powinna pełnić rolę drugiej izby w procesie stanowienia prawa UE, a nie miejsca nocnych targów nad umowami międzyrządowymi. Przewodniczący Komisji Europejskiej powinien być proponowany przez Parlament Europejski.

Obecny budżet UE jest zdecydowanie niewystarczający, aby sprostać wyzwaniom stojącym przed Europą. Wspierany przez własne zasoby, takie jak podatki od kopalin i podatki majątkowe na poziomie UE, unijny budżet powinien zostać znacznie zwiększony, a Parlament Europejski i społeczeństwo obywatelskie powinny odgrywać większą rolę w monitorowaniu wydatków UE. Kompetencje UE powinny zostać rozszerzone, aby zapewnić, że UE będzie w stanie realizować swoje cele. Ta prawdziwie ponadnarodowa demokracja musi również zapewnić obywatelstwo europejskie oparte na miejscu zamieszkania.

Aby Europa mogła podjąć ten bardzo potrzebny krok, niezbędny jest demokratyczny mandat obywateli. Dlatego też do zmian w traktatach powinien doprowadzić ogólnounijny, pluralistyczny proces konstytucyjny.

Zmiany traktatowe powinny być następnie ratyfikowane w ogólnoeuropejskim referendum zgodnie z systemem podwójnej większości oddanych głosów: w całej Europie i w większości państw członkowskich.

Nawiążemy wzmocnioną współpracę, jeśli garstka państw członkowskich będzie próbowała powstrzymać postęp. Wzmocniona współpraca pozwoli na ambitną transformację ekologiczną i społeczną już teraz, bez czekania na zmianę traktatu.

POBUDZANIE EUROPY DO ŻYCIA POPRZEZ UDZIAŁ OBYWATELI

Udział i zaangażowanie społeczeństwa wzmacniają Unię Europejską. Instytucje UE powinny podjąć kroki w celu ułatwienia dostępu do głosowania w wyborach UE, w tym dla osób niepełnosprawnych. Aby zwiększyć poziom demokratycznego uczestnictwa, chcemy, aby w wyborach do UE w 2029 r. zostało przeprowadzone pilotażowo głosowanie przez Internet, przynajmniej dla mobilnych obywateli Europy. Należy wprowadzić ponadnarodowe listy do Parlamentu Europejskiego obok list

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

krajowych, tworząc dodatkowy pojedynczy okręg wyborczy w całej UE, do którego obywatele wybierać będą dużą liczbę posłów do PE.

Ponieważ demokracja to coś więcej niż wybory, Zieloni będą dążyć do wprowadzenia paneli obywatelskich, aby wybory polityczne UE były bardziej inkluzywne. Należy wzmocnić ramy regulujące składanie petycji, a w szczególności europejską inicjatywę obywatelską, aby udostępnić obywatelom więcej kanałów wpływu na politykę UE i zobowiązać instytucje europejskie do reagowania wnioskami legislacyjnymi. Należy wprowadzić ramy dla ogólnounijnych referendów.

RAZEM SILNIEJSI: ROZSZERZENIE UNII

Wiele osób mieszkających w sąsiedztwie Europy pragnie zostać obywatelami UE, przede wszystkim w Ukrainie, która walczy o nasze wartości i europejskie bezpieczeństwo. Nasza Unia opiera się na poszanowaniu godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności i poszanowaniu praw człowieka. Niesie obietnicę pokoju, sprawiedliwości, wspólnych wartości i dobrobytu, a każdy z jej krajów członkowskich, stary czy nowy, jest odpowiedzialny za utrzymanie tych zasad i celów.

Nowy impuls do rozszerzenia powinien pojawić się już dawno. UE zawsze była projektem o implikacjach geopolitycznych. Opierając się na wspólnych zasadach i wartościach, dzięki UE granice stają się mniej istotne. Rozszerzenie UE jest zatem najlepszą perspektywą dla trwałego pokoju i bezpieczeństwa w Europie.

Wszystkie kraje europejskie, które dążą do członkostwa lub ponownego przystąpienia do UE i które podzielają nasze wartości, muszą być mile widziane na drodze do członkostwa w UE i otrzymać wszelkie wsparcie, jakiego potrzebują, aby spełnić kryteria.

DOTRZYMYWANIE OBIETNIC: DROGA DO PRYZYSTĄPIENIA DO UNII EUROPEJSKIEJ

Unia Europejska musi dotrzymać obietnic złożonych krajom kandydującym: Albanii, Bośni i Hercegowinie, Mołdawii, Czarnogórze, Macedonii Północnej, Serbii, Ukrainie i Gruzji. Wspieramy wysiłki Kosowa zmierzające do ubiegania się o członkostwo w UE. Będziemy wspierać te kraje na ich drodze do spełnienia kryteriów kopenhaskich, przy czym te z nich, które dotyczą demokracji i praworządności, muszą być traktowane priorytetowo.

Dostęp do jednolitego rynku i budżetu UE wymaga spełnienia tych kryteriów, a postępy w tymże procesie muszą opierać się na kompetencjach. Jako Zieloni uważamy, że UE musi ściślej współpracować ze społeczeństwem obywatelskim w procesie akcesyjnym. Będziemy pracować nad przewyciężeniem wymogu jednomyślności w Radzie, który obecnie utrudnia akcesję.

Przyszłość Ukrainy leży w Unii Europejskiej. Będziemy wspierać ukraińskie władze we wprowadzaniu reform wymaganych do członkostwa w UE. Pomoc UE dla Ukrainy powinna, w miarę możliwości, umożliwić odbudowę i naprawę dostosowaną do warunków klimatycznych, opartą na energii odnawialnej, nowoczesnej infrastrukturze oraz zrównoważonej i inkluzywnej gospodarce.

Powitanie nowych członków musi służyć jako istotny bodziec do reform wewnętrznych, aby ułatwić UE podejmowanie decyzji w sposób wydajny i skuteczny. Każdy kandydujący kraj powinien mieć możliwość podążania własną drogą do UE niezależnie od postępów innych krajów kandydujących.

SZYBKE DZIAŁANIA NA RZECZ DEMOKRACJI I PRAWORZĄDNOŚCI

Jednym z największych ciosów dla europejskiego postępu w ostatnich latach był rozwój autorytarnych tendencji w sercu Europy. Obywatele dotkniętych tym problemem krajów są obywatelami UE, a UE musi bronić ich praw przed zakusami rządów. Chcemy szybkich działań kładących kres naruszeniom prawa UE przez państwa członkowskie w drodze postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom. Wymaga to jasnych ram czasowych, w tym dla procedury art. 7.

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Wprowadzimy Roczny Przegląd Wartości Podstawowych w celu monitorowania, egzekwowania i sankcjonowania naruszeń podstawowych wartości w całej UE.

Musimy zadbać o to, by fundusze UE wzmacniały dobrobyt, demokrację i praworządność, a nie trafiały do kieszeni autokratycznych jednostek i ich popleczników. Poczyniliśmy znaczne postępy w wyposażaniu UE w lepsze instrumenty służące realizacji tego celu, ale muszą one zostać w pełni wdrożone.

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości musi stać się rzeczywistością dla wszystkich ludzi w Unii Europejskiej. Istotne jest, aby grupy znajdujące się w trudnej sytuacji, takie jak osoby o niskich dochodach i pochodzące ze zmarginalizowanych społeczności, miały dostęp do przysługującego im prawa do szukania odpowiedzi i środków zaradczych na niesprawiedliwość.

WALKA Z KORUPCJĄ! POLITYKA MUSI BYĆ PRZEJRZYSTA I ODPOWIEDZIALNA

Zaufanie obywateli do demokracji opiera się na politycznej uczciwości. Przejrzystość i odpowiedzialność mają kluczowe znaczenie dla demokratycznej kontroli i nadzoru publicznego. Musimy działać, w sytuacji gdy zaufanie do polityków i instytucji demokratycznych jest poważnie zagrożone.

Afera Qatargate pokazała, że instytucje UE nie są przygotowane do zapobiegania korupcji i masowemu nadużyciom. Zamiast kolejnego organu doradczego, instytucje UE potrzebują niezależnego organu ds. etyki, posiadającego uprawnienia i zasoby do prowadzenia dochodzeń i nakładania sankcji za nieetyczne postępowanie i nadużywanie stanowiska. Potrzebujemy kompleksowych przepisów dotyczących działalności lobbingowej na szczeblu UE, w tym obowiązkowego unijnego rejestru służącego przejrzystości.

Instytucje UE muszą stać się bardziej przejrzyste, w tym poprzez proaktywną publikację wszystkich dokumentów dotyczących bieżącego prawodawstwa. Powinny one również obejmować stanowiska państw członkowskich, ponieważ obywatele nadal praktycznie nie są w stanie zrozumieć, w jaki sposób podejmowane są decyzje w Radzie.

Członkowie i pracownicy wyższego szczebla instytucji UE muszą w przejrzysty sposób składać oświadczenia majątkowe, co jest wymagane w wielu państwach członkowskich, i nie mogą mieć możliwości prowadzenia odpłatnej działalności pobocznej na rzecz organizacji lobbingowych.

Korupcja i niewłaściwe wykorzystanie budżetu UE podważa cały projekt europejski. Wspieramy organy odpowiedzialne za ochronę interesów finansowych UE, OLAF i Prokuraturę Europejską, i wzywamy do zwiększenia środków na działania antykorupcyjne.

UNIA PRAW I WOLNOŚCI: DLA PRAWDZIWIE FEMINISTYCZNEJ I ANTYRASISTOWSKIEJ PRZYSZŁOŚCI

Jako Zieloni chcemy zbudować świat, w którym wszyscy żyjemy wolni od przemocy, rasizmu, seksizmu, queerfobii i przymusu. Walczymy o świat, w którym możemy decydować o naszych ciałach, w którym możemy kochać, kogo chcemy, i w którym sprawiedliwość rasowa staje się wreszcie rzeczywistością. Ten świat jest możliwy i nie przestaniemy o niego walczyć. Im ostrzejsze są te ataki, tym bardziej będziemy przekonani, pełni współczucia i zdeterminowani.

RÓWNE PRAWA DLA WSZYSTKICH

Walczymy o równe prawa dla wszystkich. Dlatego chcemy, aby Karta Praw Podstawowych miała bezpośrednie zastosowanie do obywateli europejskich, a prawa podstawowe były bezpośrednimi kompetencjami UE.

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Wzywamy do przeprowadzenia ogólnej oceny unijnych ram antidyskryminacyjnych, uznając potrzebę przyjęcia interseksjonalnego i kompleksowego podejścia. Aby skutecznie przeciwdziałać dyskryminacji społeczności narażonych na rasizm i zapewnić wszystkim równe prawa i traktowanie, konieczna jest gruntowna aktualizacja horyzontalnej dyrektywy antidyskryminacyjnej. Od jej wprowadzenia minęło już 15 lat.

ROZBIĆ PATRIARCHAT!

Kobiety nie są identyczne, a zrozumienie ich różnorodności jest kluczem do walki z nierównością i dyskryminacją.

Feministyczna Europa musi zagwarantować politykę zapewniającą kobietom niezależność finansową, w szczególności poprzez zniesienie systemów podatkowych dyskryminujących kobiety i wyeliminowanie różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn za pomocą wiążących środków wobec przedsiębiorstw i władz publicznych.

Domagamy się powszechnego i równego dostępu do opieki nad dziećmi. Wzywamy do rewizji dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym oraz dyrektywy w sprawie urlopów macierzyńskich w celu wprowadzenia w pełni płatnych urlopów macierzyńskich i ojcowskich o równej długości.

Gender mainstreaming musi zagwarantować, że środki europejskie pieniądze przyniosą równe korzyści kobietom i mężczyznom. Bronimy wiążącego mechanizmu parytetu na listach w wyborach europejskich i równowagi płci w procesie decyzyjnym UE, w tym na najwyższych stanowiskach. Komisja Europejska i Rada potrzebują specjalnych tek dotyczących praw kobiet i równości płci.

NASZE CIAŁO, NASZE PRAWA!

Walczymy o rozszerzenie wolności reprodukcyjnej. Zdrowie seksualne i reprodukcyjne oraz prawa z nim związane, w tym prawo do bezpiecznej aborcji, są prawami podstawowymi. Znajdują się one w traktatach UE –jako podstawowe zasady i kompetencje UE – oraz w bezpośrednio stosowanej Karcie Praw Podstawowych. Bezpieczna i legalna aborcja musi być dostępna we wszystkich państwach członkowskich UE. Opieka aborcyjna jest podstawową usługą zdrowotną.

Przeciwstawiamy się niszczycielskiej regresji praw reprodukcyjnych na całym świecie. Nikt nie powinien być karany za poszukiwanie dostępu do lub korzystanie z usług aborcyjnych. Kobiety muszą mieć dostęp do aborcji farmakologicznej. Jako Zieloni opowiadamy się za zapewnieniem wszystkim bezpłatnych, wysokiej jakości środków antykoncepcyjnych. Młodzi ludzie mają prawo do kompleksowej edukacji seksualnej.

ZAKOŃCZYĆ PRZEMOC ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ

Wszystkie kobiety i dziewczęta w całej Europie, w tym te marginalizowane ze względu na rasę, płęć, tożsamość płciową, wiek, cechy płciowe, orientację seksualną, niepełnosprawność, klasę lub status migracyjny, mają prawo do życia wolnego od przemocy. Przemoc ze względu na płęć jest brutalnym naruszeniem praw człowieka i wyrazem nierównego rozkładu sił w naszych społeczeństwach.

Kontynuujemy naszą niezachwianą walkę o kompleksowe prawodawstwo UE, które zapobiega, przeciwdziała i kładzie kres przemocy na tle płciowym w Internecie i poza nim w całej UE oraz odpowiada na nią z perspektywy interseksjonalnej i strukturalnej. Zieloni podkreślają rolę społeczności w zapobieganiu szkodom i wzmacnianiu praw ofiar dzięki specjalistycznemu wsparciu, dostępowi do wymiaru sprawiedliwości i ochronie ofiar, ze szczególnym uwzględnieniem zmarginalizowanych społeczności. Wszystkie państwa członkowskie UE muszą ratyfikować Konwencję Stambulską. UE powinna dodać przemoc ze względu na płęć do listy przestępstw UE.

DUMA, SZACUNEK I RÓWNOŚĆ DLA OSÓB LGBTQIA+

Odnowiona strategia na rzecz równości osób LGBTQIA+ powinna sprawić, aby osoby transpłciowe, interseksualne i niebinarne również były chronione w ramach prawnych UE, wypełniając luki prawne w obszarach przeciwdziałania dyskryminacji i przestępstw z nienawiści. Chcemy położyć kres okaleczaniu narządów płciowych osób interseksualnych. Dążymy do prawnego uznania płci w oparciu o samostanowienie i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób transpłciowych. Unia Europejska powinna działać politycznie na rzecz ogólnounijnego zakazu tak zwanej „terapii konwersyjnej” i przymusowej sterylizacji osób transpłciowych. Tęczowe rodziny i ich prawa muszą być chronione w całej UE, włączając w to pełną możliwość korzystania zezwobody przemieszczania się bez utraty praw.

WALKA Z RASIZMEM I WYKLUCZENIEM

Rasizm w Europie to nie tylko problem indywidualnych postaw, to strukturalne i systemowe wyzwanie, którym należy się zająć mając to na względzie. Sprawiedliwość rasowa powinna zostać włączona do głównego nurtu wszystkich polityk UE, w oparciu o znaczący udział wszystkich społeczności etnicznych i rasowych, aby zapewnić uwzględnienie ich doświadczeń życiowych.

Rośnie antysemityzm i antymuzułmański rasizm. UE musi być bezpieczna dla wszystkich. Będziemy chronić społeczności żydowskie i muzułmańskie oraz domagać się położenia kresu wszelkim formom dyskryminacji.

Zapewnimy wdrożenie unijnego planu działania przeciwko rasizmowi i będziemy dążyć do jego odnowienia do 2025 r. przy odpowiednim finansowaniu i powołaniu organu doradczego społeczeństwa obywatelskiego. Krajowe plany działania muszą być obowiązkowe dla wszystkich państw członkowskich.

To, że 96% członków Parlamentu Europejskiego jest białych, jest problemem demokratycznym. Jako Zieloni pracujemy nad tym, by kandydaci ze społeczności narażonych na dyskryminację rasową znaleźli się na miejscach dających im realną szansę na uzyskanie mandatu. Aktywnie zachęcamy Zielonych z mniejszości rasowych i etnicznych do kandydowania do Parlamentu Europejskiego.

MŁODE GŁOSY MAJĄ ZNACZENIE: WIĘCEJ PRAW, WIĘCEJ REPREZENTACJI

Walczymy o prawo do głosowania od 16 roku życia we wszystkich wyborach w Europie i prawo do kandydowania od 18 roku życia, począwszy od wyborów europejskich. Jako Europejscy Zieloni pracujemy nad tym, by młodzi kandydaci zajmowali korzystniejsze miejsca na listach partyjnych.

Prawodawstwo UE musi służyć młodym ludziom. Unia Europejska musi wspierać przyjęcie Międzynarodowej Konwencji o Prawach Młodych Ludzi. Metody konsultacji, takie jak coroczny dialog z organizacjami reprezentującymi młodzież i młodzieżowe agory obywatelskie, powinny zostać zinstytucjonalizowane, a oceny skutków legislacyjnych powinny systematycznie uwzględniać młodych ludzi. Fundusze UE muszą odpowiednio finansować organizacje młodzieżowe.

NIE DLA AGEIZMU

Wiek nie może stanowić przeszkody przed prowadzeniem pełnego i aktywnego życia, ale zbyt często osoby starsze są ograniczane przez dyskryminację i wykluczenie ze względu na wiek. Osoby starsze należą do grup społecznych najbardziej zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem cyfrowym. Jako Zieloni zajmujemy stanowisko przeciwko dyskryminacji ze względu na wiek w polityce europejskiej. Osoby w podeszłym wieku stanowią najszybciej rosnącą grupę demograficzną w Europie i musimy być na to wytrzymali. Wspieramy działania promujące integrację osób starszych i ich udział w

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

kwestiach politycznych, takie jak dołączenie do Globalnej Sieci Miast i Społeczności Przyjaznych Starzeniu WHO.

Domagamy się sprawiedliwych emerytur dla wszystkich seniorów w UE. Obejmuje to również zapewnienie swobody przemieszczania się osobom korzystającym z emerytur z gwarantowanym dochodem, aby mogły one uzyskać dostęp do swoich emerytur niezależnie od miejsca zamieszkania w UE. Chcemy emerytur chroniących przed ubóstwem dla wszystkich seniorów w UE od momentu osiągnięcia wieku emerytalnego. Jednocześnie zachęcamy do podejścia, które pozwala na okresy przejściowe między nauką, pracą, opieką nad rodziną, okresami bezrobocia, czasem wolnym i emeryturą na różnych etapach życia danej osoby.

Chcemy silnych usług opiekuńczych, które przyniosą korzyści osobom wymagającym opieki długoterminowej, a także ich rodzinom i społecznościom. Sprawiedliwość międzypokoleniowa to nie tylko koncept: wymiana między pokoleniami powinna być zakorzeniona w naszych systemach edukacyjnych, a także szerzej w działaniach społeczności.

EUROPA DOSTĘPNA DLA WSZYSTKICH

Osoby niepełnosprawne w Unii Europejskiej muszą mieć możliwość pełnego uczestnictwa w życiu politycznym, społecznym i publicznym, w tym w zatrudnieniu. Będziemy dążyć do skutecznego monitorowania i egzekwowania europejskich przepisów dotyczących dostępności oraz wprowadzenia karty osoby niepełnosprawnej uznawanej w całej UE. UE powinna rozpocząć gromadzenie danych w podziale na płeć, wiek i rodzaj niepełnosprawności, aby ocenić wpływ polityki UE i monitorować postępy w zakresie integracji osób niepełnosprawnych.

UNIA PRAW I WOLNOŚCI: OCHRONA PRAW WSZYSTKICH

Ochrona praw wszystkich jest kluczową walką ze skrajną prawicą. W całej Europie skrajna prawica wykorzystuje migrację do szerzenia strachu i oburzenia. Chcą ograniczyć prawa i wolności kobiet oraz osób ze społeczności LGBTQIA+, a także osób narażonych na dyskryminację rasową. Sprzeciwiamy się tym atakom, zdecydowanie opowiadając się za demokracją, wolnością i prawami człowieka.

PRZESTRZEGANIE PRAW CZŁOWIEKA DZIĘKI HUMANITARNEMU SYSTEMOWI AZYLOWEMU

Opowiadamy się za sprawiedliwym systemem azylowym, który chroni prawa człowieka i godność, opierając się na solidarności i podziale odpowiedzialności. Jesteśmy przekonani, że gdy istnieje wola polityczna, Unia Europejska może stawić czoła wyzwaniom humanitarnym i chronić ludzi szukających bezpieczeństwa w humanitarny sposób. Stojąc na straży podstawowych zasad Unii Europejskiej, uznajemy, że prawo do azylu nie podlega negocjacom.

Chcemy pracować na rzecz ludzkiego systemu azylowego opartego na szybkich i zdecentralizowanych procedurach. Państwa członkowskie muszą sprawiedliwie dzielić się odpowiedzialnością za wnioski azylowe. Oczywistym jest dla nas fakt, że potrzebujemy obowiązkowego mechanizmu relokacji. Partie reprezentujące całe spektrum polityczne dały się wciągnąć w skrajnie prawicową politykę migracyjną, czego smutnym odzwierciedleniem jest nowy unijny pakt o migracji i azylu. Należy powtórzyć zakończone sukcesem zastosowanie dyrektywy w sprawie tymczasowej ochrony w odpowiedzi na sytuację uchodźców spowodowaną wojną na Ukrainie.

Apelujemy o wizy UE dla obrońców praw człowieka i środowiska. Naszym celem jest zapewnienie ochrony prawnej osobom przymusowo wysiedlonym z powodu kryzysu klimatycznego i katastrof ekologicznych. Obejmuje to wizy klimatyczne umożliwiające ofiarom klęsk żywiołowych poszukiwanie ochrony i bezpieczeństwa w Unii Europejskiej oraz wspieranie procesów

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

zapobiegających bezpieczeństwu spowodowanej kryzysem klimatycznym. Należy zająć się szczególnie trudną sytuacją osób LGBTQIA+ ubiegających się o azyl.

ZAKOŃCZENIE KRYMINALIZACJI OSÓB PRZEMIESZCZAJĄCYCH SIĘ

Doszło do niedopuszczalnej eskalacji przemocy wobec osób ubiegających się o ochronę. Musimy położyć kres przemocy, torturom oraz nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu na granicach Europy. Należy położyć kres nielegalnemu wypychaniu uchodźców na granicach UE.

Należy egzekwować przepisy UE dotyczące harmonizacji standardów w zakresie procedur azylowych, warunków przyjmowania i zabezpieczeń. Nie możemy akceptować więzienia, złego traktowania i nadużyć wobec osób poszukujących ochrony i lepszego życia w UE.

RATOWANIE NIE JEST PRZESTĘPSTWEM

Wzywamy do utworzenia finansowanej przez UE i kierowanej przez UE misji poszukiwawczo-ratowniczej w regionie Morza Śródziemnego oraz do wzmocnienia mandatu humanitarnego i odpowiedzialności agencji Frontex. Dążymy do wzmocnienia kontroli nad agencją również poprzez parlamenty krajowe wraz z Parlamentem Europejskim. Chcemy położyć kres kryminalizacji pomocy humanitarnej i powszechnemu stosowaniu stanów wyjątkowych w celu ograniczenia dostępu do azylu i uzasadnionych praw do nadzoru przez społeczeństwo obywatelskie i media. Ludzie nie powinni trafiać do więzienia tylko za to, że ubiegają się o azyl. Osoby ubiegające się o azyl powinny mieć zagwarantowany dostęp do pomocy prawnej.

ŻADNYCH BRUDNYCH INTERESÓW Z DYKTATORAMI

Zdecydowanie sprzeciwiamy się tak zwanym „umowom migracyjnym”, takim jak ta z Tunezją, w ramach której UE płaci krajom za powstrzymywanie migrantów. Każda współpraca z krajami trzecimi w zakresie migracji wymaga oceny praw człowieka. Uzależnianie współpracy rozwojowej z krajami trzecimi od „zarządzania migracją” jest nieetyczne. Nie możemy zaakceptować sytuacji, w której uchodźcy i migranci są wykorzystywani do celów geopolitycznych. Handel ludźmi nigdy nie może być bronią w wojnie hybrydowej.

SPRAWIEDLIWA POLITYKA MIGRACYJNA Z KORZYŚCIĄ DLA WSZYSTKICH

Na przestrzeni dziejów ludzie zawsze przynosili się z miejsca na miejsce. Migracja jest rzeczą starą jak świat i musimy powrócić do tego pragmatycznego podejścia. Migracja może przynieść korzyści wszystkim. Może pomóc zaradzić niedoborom siły roboczej – obecnie kluczowemu wyzwaniu gospodarczemu. Migranci wnoszą istotny wkład w europejską gospodarkę i wzbogacają naszą kulturę, społeczności i codzienne życie.

Ustanowienie legalnych i dostępnych kanałów migracji jest niezbędnym warunkiem wstępnym zakończenia handlu ludźmi i wyzysku. Chcemy opracować nowy, kompleksowy kodeks migracyjny, zapewniający możliwości wizowe dla łączenia rodzin i pracy na różnych poziomach umiejętności. Powinien on również umożliwiać osobom migranckim przebywającym już w UE zmianę statusu, na przykład ze studenckiego na pracowniczy. Chcemy ułatwić nowo przybyłym pracę i integrację poprzez dostęp do edukacji, wsparcia językowego i możliwości zatrudnienia.

Aby zapobiec wykorzystywaniu pracowników i pracownic migrujących, należy zapewnić dostęp do wymiaru sprawiedliwości we wszystkich krajach UE. Wzywamy do przeprowadzenia kompleksowej kampanii na rzecz uregulowania statusu osób bez dokumentów przebywających długoterminowo w krajach UE. Niezależnie od ich statusu, osoby przybywające do Unii Europejskiej w celu ułożenia sobie życia powinny korzystać z równych praw społecznych, kulturalnych, gospodarczych i obywatelskich, w tym swobody przemieszczania się, prawa do pracy i ochrony socjalnej oraz dostępu do opieki zdrowotnej i edukacji.

WALKA Z HANDLEM LUDŹMI I WYZYSKIEM PRACUJĄCYCH

Chcemy zwalczać handel ludźmi i wyzysk pracowniczy w UE. Chcemy chronić ofiary, na przykład poprzez programy ochrony i prawa pobytu. Uznając powszechność praw pracowniczych, możemy skutecznie przeciwdziałać poważnemu wyzyskowi pracowniczemu, który może prowadzić do handlu ludźmi. Wszystkie osoby pracujące, niezależnie od statusu pobytu, mają prawa chroniące ich przed nielegalnymi nadużyciami w pracy na mocy unijnych przepisów dotyczących praw ofiar i przeciwdziałania handlowi ludźmi. Prawa te muszą stać się rzeczywistością.

W TROSCE O SPRAWIEDLIWY I BEZPIECZNY ŚWIAT CYFROWY

Ponieważ świat cyfrowy stał się nieodłączną częścią naszego życia, te same swobody i zabezpieczenia, które istnieją poza Internetem, powinny istnieć w przestrzeni internetowej. Zapobieganie rozprzestrzenianiu się nienawiści w Internecie ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia, że pewne grupy nie zostaną wykluczone z areny politycznej. Przeciwdziałanie dezinformacji ma zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania i zaufania do instytucji demokratycznych.

UE poczyniła postępy w walce z dezinformacją i regulacją platform internetowych za pomocą aktu prawnego o usługach cyfrowych. Teraz jej przepisy muszą być wyegzekwowane. Platformy internetowe muszą chronić legalne treści i podlegać publicznej kontroli oraz przejrzystości w zakresie usuwania nielegalnych treści.

Kobiety i osoby narażone na dyskryminację rasową cierpią z powodu nieproporcjonalnej ilości nienawiści w sieci. Internet musi być wolny od nielegalnej mowy nienawiści i dyskryminacji. UE powinna wykorzystać swoje uprawnienia, aby szczególnie szkodliwe przejawy nienawiści zostały uznane za przestępstwa UE na podstawie minimalnych zasad dotyczących ich definicji i związanych z nimi sankcji. Chcemy wspierać platformy, organizacje społeczeństwa obywatelskiego i inicjatywy medialne promujące umiejętność korzystania z mediów i strategię przeciwdziałania nienawiści.

RODO chroni nasze prawo do prywatności, nawet przed rządowym nadzorem. Będziemy nalegać na wprowadzenie prawa do nie bycia śledzonym. UE musi być liderem w globalnej walce z masową inwigilacją. Odpowiednie przepisy UE muszą chronić obywateli przed nadużywaniem oprogramowania szpiegującego i powstrzymać państwa członkowskie przed unikaniem odpowiedzialności poprzez powoływanie się na bezpieczeństwo narodowe.

LUDZIE W CENTRUM SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Sztuczna inteligencja kryje w sobie kluczowy potencjał, ale może również stwarzać poważne wyzwania dla społeczeństwa. Aby sprostać wszelkim zagrożeniom, wdrożymy zasadę stanowiącą, że ludzie muszą zachować kontrolę nad systemami sztucznej inteligencji, i że systemy te muszą szanować ludzką autonomię, godność i uprawnienia decyzyjne. Sztuczna inteligencja musi pracować na rzecz ludzi, społeczeństwa i planety, a nie dla inwigilacji przez państwoczy dla kapitalizmu technologicznego.

Należy zatem wprowadzić ścisłe ograniczenia. Najbardziej nieetyczne i niedemokratyczne praktyki w UE, takie jak masowy nadzór biometryczny, systemy sztucznej inteligencji rozpoznające emocje, płeć lub orientację seksualną oraz predykcyjne działania policji oparte na sztucznej inteligencji, nie powinny być dozwolone. Należy wzmocnić i egzekwować przepisy dotyczące niedyskryminacji i ochrony danych, aby zagwarantować, że systemy sztucznej inteligencji nie będą dyskryminować społeczności narażonych na rasizm. Należy zwiększyć wysiłki w zakresie cyberbezpieczeństwa, aby zapobiec atakom hakerskim opartym na sztucznej inteligencji, ze szczególnym naciskiem na ochronę infrastruktury krytycznej. Projektowanie i wykorzystywanie systemów sztucznej inteligencji musi być przejrzyste. Aplikacje takie jak deepfake i chatboty muszą być wyraźnie oznaczone jako takie.

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Chcemy również zadbać o to, by sztuczna inteligencja promowała, a nie utrudniała realizację Zielonego Ładu z kluczowymi przepisami środowiskowymi. W miejscu pracy osoby pracujące powinny zawsze mieć możliwość odłączenia się od systemów sztucznej inteligencji. Przepisy dotyczące praw autorskich powinny być odpowiednio egzekwowane w kontekście modeli AI, aby w pełni chronić twórców treści. Popieramy koncepcję „godności danych”, która oznacza, że dane generowane przez ludzkie działania nie mogą być zbierane za darmo przez komercyjnych twórców sztucznej inteligencji, ale przede wszystkim należą do ludzi, którzy je stworzyli.

W TROSCE O SILNĄ I DYNAMICZNĄ PRZESTRZEŃ OBYWATELSKĄ

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego są sercem każdej demokracji. Dlatego chcemy uczynić je silnymi i prawdziwie europejskimi. Wzywamy do stworzenia unijnego mechanizmu ochrony społeczeństwa obywatelskiego, środowiska aktywistycznego i osób broniących przed wszelkimi formami ataków, dyskryminacji i nękania. Unijny mechanizm powinien umożliwiać organizacjom społeczeństwa obywatelskiego zgłaszanie takich ataków, w tym poprzez system wczesnego ostrzegania. Należy również zagwarantować odpowiednie finansowanie, zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym.

Niezbędne są środki wspierające regularny, znaczący i zorganizowany dialog ze społeczeństwem obywatelskim w ramach procedur legislacyjnych. Wprowadzimy statut dla europejskich stowarzyszeń transgranicznych i organizacji non-profit. Opowiadamy się za dialogiem obywatelskim na szczeblu UE, wzorowanym na dialogu społecznym, między organizacjami społeczeństwa obywatelskiego a instytucjami UE.

WOLNE I NIEZALEŻNE MEDIA DLA EUROPY

Koncentracja mediów osiągnęła alarmujący poziom, zagrażając niezależności redakcyjnej i ekonomicznej. Ochrona źródeł dziennikarskich jest utrudniona przez szeroko zakrojone przepisy antyterrorystyczne i daleko idące środki masowej inwigilacji. Pozwy o zniesławienie i nieuczciwe postępowania sądowe stały się kluczowymi metodami uciszania dziennikarzy śledczych.

Potrzebujemy ram unijnych, aby zapobiec koncentracji mediów i umożliwić dziennikarzom swobodną pracę. Dziennikarstwo śledcze potrzebuje specjalnych zabezpieczeń. Wolne i niezależne dziennikarstwo nigdy nie może być uzależnione od finansów. Chcemy ściśle monitorować stosowanie prawa UE, w szczególności przepisów UE dotyczących praw autorskich, tajemnic handlowych, rozporządzenia o ochronie danych i dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych, aby zapewnić, że nie są one nadużywane. Będziemy dążyć do właściwego wdrożenia przyszłej ustawy o wolności mediów i dyrektywy anti-SLAPP (strategiczne powództwo zmierzające do stłumienia debaty publicznej).

Wspieramy pojawienie się ogólnoeuropejskich mediów i wysokiej jakości treści dotyczących spraw europejskich, obywatelstwa europejskiego i tożsamości europejskiej, jako podstawowych elementów wspólnej europejskiej przestrzeni obywatelskiej i informacyjnej, obalających mity związane z UE i budujących poczucie przynależności do Europy.

KULTURA JAKO IMPULS DO ZMIAN

Sztuka i kultura to jedne z najpotężniejszych narzędzi społecznych służących opowiadaniu historii, zmianie sposobu myślenia i budowaniu solidarności. Nasze bogate dziedzictwo kulturowe oraz zróżnicowana i tętniąca życiem scena artystyczna to podstawowe cechy tego, co jednoczy Europę i czyni ją wyjątkową oraz atrakcyjną. Jako Zieloni wierzymy w wartość ekspresji artystycznej samej w sobie, a także jako istotnej części naszej demokracji. Wierzymy również, że świat kultury i kreatywności może odgrywać ważną rolę polityczną, pobudzając naszą wyobraźnię do

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

poszukiwania rozwiązań dla wyzwań naszych czasów. Chcemy wspierać wolność ekspresji kulturowej poprzez finansowanie publiczne i obronę przed atakami ugrupowań skrajnie prawicowych.

Zdolność wspólnego tworzenia jest naprawdę przełomowym aspektem programu Kreatywna Europa. Niezbędne jest zapewnienie stałego wsparcia dla wytwarzania i dystrybucji sztuki i kultury tworzonej w całej Europie, a w szczególności wspieranie eksperymentów i różnorodności form wyrazu i form organizacyjnych.

Będziemy dążyć do przyjęcia strategii UE, aby zaangażować sektory kultury w nasz Zielony i Społeczny Ład oraz we wszelkie procesy dotyczące przyszłości Europy. Dyplomacja i wymiana kulturalna powinny stanowić część procesu akcesyjnego dla wszystkich krajów, które chcą przystąpić do UE.

Wyciągając wnioski z pandemii, wzywamy do ustanowienia wspólnych europejskich standardów zatrudnienia, gwarancji socjalnych i warunków pracy w branżach kultury i branżach twórczych. Chcemy stworzyć Europejski Status Artysty, ustanawiający wspólne ramy w celu zapewnienia dobrych warunków pracy i minimalnych standardów dla artystów i pracowników sektora kultury we wszystkich państwach członkowskich, w szczególności w odniesieniu do platform streamingowych.

OBRONA SCHENGEN, SWOBODNY PRZEPIY OSÓB

Swoboda przemieszczania się – prawo ludzi do swobodnego i nieskrępowanego podróżowania i przemieszczania się po Unii Europejskiej – wpłynęła i ukształtowała życie obywateli UE jak żadne inne osiągnięcie. Miliony ludzi zbudowały życie i relacje w krajach UE innych niż ich własne, a kolejne miliony regularnie przekraczają granice państw w poszukiwaniu możliwości zawodowych i wypoczynku.

Jak przypomnieli nam kontrole graniczne w czasie pandemii, dni stania w kolejkach na granicy są już na szczęście za nami. Zamierzamy utrzymać ten stan rzeczy. Instytucje europejskie powinny podjąć działania w celu odwrócenia stale powracających i bezprawnych nieograniczonych kontroli granicznych w strefie Schengen, zwłaszcza tych uzasadnianych migracją. Jako państwa członkowskie UE, które spełniły wszystkie wymogi członkostwa w strefie Schengen, Bułgaria i Rumunia powinny zostać przyjęte, tak aby ich obywatele mogli korzystać z pełni praw przysługujących im jako obywatelom UE.

POLICJA BEZ UPREDZEŃ

Nikt w Unii Europejskiej nie stoi ponad prawem, w tym policja i agencje bezpieczeństwa. Ta podstawowa zasada, która chroni fundamentalne prawa każdego człowieka, jest regularnie podważana, co objawia się w zbyt częstych przypadkach brutalności policji.

Aby chronić prawa grup narażonych na dyskryminację rasową nieproporcjonalnie narażonych na przemoc ze strony policji i profilowanie, unijna dyrektywa w sprawie równości rasowej powinna zostać zaktualizowana, aby wyraźnie obejmowała policję i przemoc instytucjonalną. Ponieważ prawo do protestów jest coraz bardziej zagrożone, będziemy bronić prawa do zgromadzeń i pokojowych demonstracji zgodnie z prawem międzynarodowym i europejskim.

EUROPEJSKA WALKA Z PRZESTĘPCZOŚCIĄ ZORGANIZOWANĄ

Przestępczość zorganizowana szkodzi naszym demokracjom, naraża życie i niszczy lokalne środowiska. Ponieważ przestępczość zorganizowana ma charakter ponadnarodowy, można ją zwalczać jedynie poprzez współpracę europejską. Wspieramy politykę, która poprawia wymianę i przepływ informacji między europejską policją i służbami wywiadowczymi oraz stworzyłaby ogólnoeuropejski program wymiany funkcjonariuszy policji.

ROZDZIAŁ III: ODWAGA, BY WZIĄĆ ODPOWIEDZIALNOŚĆ – BUDOWANIE WSPÓLNOTY BEZPIECZEŃSTWA, POKOJU I GLOBALNEJ SPRAWIEDLIWOŚCI

Yulia opuściła swoją farmę po czterech miesiącach walk. Żniwa były zawsze najlepszą porą roku, ale w tym roku przeprowadzenie ich było zbyt niebezpieczne. Zresztą i tak nie było dokąd wywieźć zboża.

Rosyjska blokada była tragedią dla Yulii, podobnie jak dla milionów ludzi zależnych od eksportu ukraińskiej żywności na cały świat. Podczas gdy gospodarka Ukrainy przez wieki była kształtowana przez rosyjskie potrzeby, niesprawiedliwy handel i następstwa kolonializmu powodują, że całe regiony nie zaspokajają własnych potrzeb żywnościowych. Fale upałów i susze pogarszają tę już złą sytuację.

Potrzebujemy globalnej sprawiedliwej transformacji, ponieważ nasza przyszłość jest przyszłością wszystkich, a przyszłość wszystkich jest naszą przyszłością. Pokój, dobrobyt i zrównoważony rozwój idą w parze. Świat nie może osiągnąć jednego, ignorując drugie.

Narastają zagrożenia i konflikty, od wojen po próby ludobójstwa, podczas gdy autokratyczne reżimy zagrażają wartościom demokratycznym i dialogowi międzynarodowemu.

Zakrojona na szeroką skalę rosyjska inwazja na Ukrainę była punktem zwrotnym w historii naszego kontynentu i świata. Narusza ona zasady prawa międzynarodowego, pokoju i bezpieczeństwa.

Jako Zieloni wyrażamy stanowczo swoją niepodzielną solidarność i poparcie dla Ukrainy, a także opowiadamy się za dalszym wsparciem finansowym i wojskowym. Walka narodu ukraińskiego o wolność, pokój i przystąpienie do Unii Europejskiej jest naszą walką.

Nie chodzi tylko o Ukrainę. Na całym świecie zagrożone są pokój i bezpieczeństwo. Bolesne konflikty targają Bliskim Wschodem, Kaukazem, Sahelem i Afryką Środkową.

Rosnące napięcia i kurcząca się przestrzeń dla demokracji i społeczeństwa obywatelskiego zagrażają integralności systemu międzynarodowego i nadziei na lepszy świat. Zależność Europy od autorytarnych reżimów zbyt długo zaślepiła nas na tę rzeczywistość.

Narastającym kryzysom klimatycznym, klęskom żywiołowym i wyścigowi o zasoby towarzyszą globalne nierówności, które wciąż tkwią mocno osadzone w stosunkach gospodarczych, umowach handlowych i instytucjach wielostronnych. Kolonializm i jego dziedzictwo wciąż pozostają z nami.

Uważamy, że w dzisiejszym świecie Unia Europejska musi być silnym graczem. UE jest i zawsze była projektem pokojowym. Musimy być w stanie bronić bezpieczeństwa UE, a także pokoju i uniwersalnych wartości w naszym sąsiedztwie i na świecie.

Prawa człowieka i dobrobyt gospodarczy nie mogą być luksusem dla najbogatszych na świecie. Globalna sprawiedliwość, dobre rządy oraz demokratyczne normy i instytucje przyczyniają się do rozwoju krajów. Są one niezbędne dla bezpiecznego, opartego na współpracy i pokojowego świata.

Kluczem do tej przyszłości jest globalna sprawiedliwa transformacja, z której mogą skorzystać wszystkie kraje i regiony.

Naszą odpowiedzialnością jest osiągnięcie przez UE większego bezpieczeństwa pod względem geopolitycznym i gospodarczym oraz wspólne działanie na arenie międzynarodowej. Z perspektywy UE nasze bezpieczeństwo zależy również od naszego wsparcia dla Ukrainy.

Nadamy wartościom, pokojowi i pojednaniu priorytetowe znaczenie w polityce międzynarodowej UE, budując bardziej stabilny świat dzięki bezpieczeństwu ludzi, dyplomacji i zapobieganiu konfliktom. W

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

tym celu UE musi być gotowa do współpracy ze wszystkimi orędownikami pokoju, praw człowieka i multilateralizmu.

Mamy odwagę uczynić UE siłą na rzecz innego, bardziej sprawiedliwego świata.

Zielona transformacja Europy jest zarówno narzędziem geopolitycznym, jak i globalnym obowiązkiem. Dyplomacja klimatyczna i współpraca w zakresie zielonych technologii i inwestycji są kluczem do tego, jak będziemy radzić sobie ze światem.

Będziemy walczyć o globalną sprawiedliwość. UE może zmienić niesprawiedliwe zasady handlu, aby uczynić świat bardziej sprawiedliwym i równym. Wszystkie kraje muszą mieć udział w nowej, niskoemisyjnej gospodarce światowej.

Bezpieczny i żyjący w pokoju świat, w którym Europa współpracuje z partnerami, aby przedkładać ludzi i planetę nad wojnę i wyzysk.

To jest przyszłość, której pragniemy i do budowania której może przyczynić się Europa.

UNIA NA RZECZ POKOJU, WSPÓŁPRACY I PRAW CZŁOWIEKA

Polityka bezpieczeństwa jest i pozostanie w centrum agendy UE. Jako Zieloni jesteśmy przekonani, że UE potrzebuje nowego sposobu myślenia i wyraźnej woli działania.

Nadszedł czas, aby odmłodzić politykę multilateralizmu i politykę zagraniczną opartą na wartościach. Unia Europejska urosła w siłę dzięki integracji, dzieleniu się i łączeniu – a nie rozdzielaniu czy budowaniu murów. To, co staraliśmy się osiągnąć w ramach projektu europejskiego, musi również kierować naszymi stosunkami międzynarodowymi. Musimy być solidarni z naszymi partnerami i tworzyć rozszerzoną sieć powiązań i partnerstw strategicznych, współpracując w coraz bardziej złożonym i wzajemnie połączonym świecie.

Zielona transformacja zawsze była również kwestią bezpieczeństwa. Mając większą kontrolę nad naszym systemem energetycznym, kluczowymi technologiami i istotnymi łańcuchami dostaw, UE może wywrzeć większy wpływ na politykę zagraniczną i na sprawiedliwą transformację w skali globalnej. Jest to dla UE okazja, aby stać się bardziej skutecznym podmiotem i wraz ze swoimi partnerami i instytucjami wielostronnymi wspierać pokój i bezpieczeństwo, a także uniwersalne wartości, cele zrównoważonego rozwoju, prawa człowieka i demokrację na całym świecie.

WSPÓŁPRACA OPARTA NA UNIWERSALNYCH WARTOŚCIACH I ZASADACH

UE musi priorytetowo traktować współpracę i budowanie sojuszy z demokratycznymi partnerami w celu obrony praw człowieka, uniwersalnych wartości i międzynarodowego porządku opartego na zasadach. Musimy działać z naszymi sojusznikami i podobnie myślącymi partnerami tam, gdzie to możliwe, zachowując jednocześnie zdolność do niezależnego działania w razie potrzeby.

Jako Zieloni wyobrażamy sobie Unię Europejską, która ściśle współpracuje z demokracjami i podobnie myślącymi partnerami, aby przeciwstawić się agresorom na całym świecie i stworzyć nowe więzi dla wielostronnej współpracy poza globalną Północą. UE musi być gotowa do współpracy ze wszystkimi stronami zaangażowanymi na rzecz pokoju, praw człowieka, multilateralizmu i prawa międzynarodowego.

MULTILATERALIZM I WSPÓŁPRACA NA RZECZ GLOBALNEGO BEZPIECZEŃSTWA

Pokój i wolność buduje się poprzez oparte na wartościach i uczciwe relacje z naszymi partnerami. Wierzymy w międzynarodową solidarność i multilateralizm. Organizacja Narodów Zjednoczonych stoi na straży naszych wspólnych globalnych wartości i będziemy jej bronić przed atakami oraz opowiadać się za reformami w celu zwiększenia przejrzystości, odpowiedzialności i skuteczności.

W tych trudnych czasach UE musi aktywnie poszukiwać wszelkich możliwości współpracy międzynarodowej i wykorzystywać wszystkie kanały współpracy w celu zachowania pokoju, również w ramach OBWE. System wielostronny musi zostać wzmocniony poprzez sprawiedliwą reprezentację globalnego Południa, na przykład w Radzie Bezpieczeństwa ONZ i w międzynarodowych instytucjach finansowych. Opowiadamy się za reformą systemu ONZ, zwłaszcza Rady Bezpieczeństwa ONZ, aby zapewnić sprawiedliwą i proporcjonalną reprezentację wszystkich regionów świata i umożliwić organizacjom regionalnym, takim jak UE, uzyskanie statusu pełnoprawnych członków. Weto w Radzie Bezpieczeństwa musi zostać zniesione, aby promować międzynarodowy proces decyzyjny i odejść od systemu hegemonicznego.

Globalne bezpieczeństwo można osiągnąć jedynie poprzez podtrzymywanie, promowanie i rozwijanie prawa międzynarodowego. Jako Zieloni dopilnujemy, aby UE wykorzystwała swoje międzynarodowe wpływy do zmotywowania krajów, takich jak Stany Zjednoczone, do przystąpienia do Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego, aby upewnić się, że prawa człowieka są chronione na całym świecie.

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Unia Europejska musi opowiadać się za międzynarodowymi prawami człowieka i ochroną międzynarodowego prawa humanitarnego. W związku z tym naszym wspólnym obowiązkiem jest dopilnowanie, aby żadne zbrodnie wojenne ani naruszenia praw człowieka nie pozostały bezkarne. To zaangażowanie jest najlepszym sposobem na osiągnięcie multilateralizmu opartego na sile prawa międzynarodowego, a nie na zasadzie „silniejszy ma rację”.

Dla UE podejście wielostronne obejmuje również wzmocnienie i pogłębienie współpracy z NATO, przy jednoczesnym poszanowaniu jasnego podziału kompetencji i bez ustanawiania pierwszeństwa. Państwa członkowskie same decydują o członkostwie w NATO. UE ma zbiorowy obowiązek chronić swoje bezpieczeństwo przed wahaniami podmiotów zewnętrznych i stworzyć warunki, które pozwolą jej swobodnie określać swoje zaangażowanie w szybko zmieniającym się środowisku geopolitycznym.

NOWY UKŁAD POKOJOWY DLA EUROPY

W obliczu narastających konfliktów na całym świecie, w tym w sąsiedztwie Europy, UE musi współpracować z partnerami międzynarodowymi, aby budować pokój i zmniejszać ryzyko konfliktów. Przyjmujemy podejście oparte na transformacji, aby stawić czoła podstawowym przyczynom konfliktów, wzmacniając cywilne zapobieganie konfliktom, mediację i pojednanie, a także zarządzanie kryzysowe poza granicami, w tym budowanie pokoju, utrzymywanie pokoju i egzekwowanie prawa.

Powiązanie klimatu i bezpieczeństwa to coś więcej niż stabilność UE. Inicjatywy na rzecz klimatu i ochrony środowiska, a także wysiłki na rzecz zwiększenia politycznego, społecznego i gospodarczego udziału kobiet mają zasadnicze znaczenie dla budowania pokoju i zapewnienia bezpieczeństwa poprzez rozwój. Ich finansowanie musi rosnąć wraz ze wzrostem wydatków wojskowych.

Interwencje wojskowe muszą być zawsze ostatecznością. Muszą one opierać się na długoterminowych strategiach politycznych, być zgodne z prawem międzynarodowym i podlegać odpowiedniemu zatwierdzeniu i nadzorowi parlamentarnemu. Wspieramy rozwój europejskiej unii bezpieczeństwa w ramach istniejących struktur opartych na tych zasadach.

Jeśli chodzi o konflikt na Bliskim Wschodzie, będziemy naciskać na UE, aby wznowiła negocjacje polityczne w kierunku rozwiązania dwupaństwowego, opartego na bezpiecznych i uzgodnionych granicach. Trwały pokój w regionie wymaga negocjacji, której rezultaty, będą respektować prawo zarówno Izraela, jak i Palestyny do istnienia jako demokratyczne i suwerenne państwa, a także prawo narodu palestyńskiego do własnego domu. Domagamy się pełnej odpowiedzialności poprzez niezależne dochodzenia w sprawie wszystkich potencjalnych naruszeń prawa międzynarodowego przez wszystkie strony. Wzywamy UE i jej państwa członkowskie do wspierania prac Międzynarodowego Trybunału Karnego i Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

Cypr nadal znajduje się pod okupacją wojskową po tureckiej inwazji w 1974 r. Geograficzna separacja Cypryjczyków ze względu na pochodzenie etniczne i religię narusza podstawowe europejskie wolności i prawa człowieka. Wzywamy do wznowienia rozmów na temat rozwiązania kwestii cypryjskiej pod auspicjami ONZ.

EUROPEJSKA UNIA BEZPIECZEŃSTWA

Ponieważ żaden kraj nie jest w stanie samodzielnie stawić czoła zagrożeniom dla bezpieczeństwa, UE musi opracować Unię Bezpieczeństwa, która koncentruje się na bezpieczeństwie i potrzebach ludzi. Takie podejście jest niezbędne do ochrony praw człowieka, zapobiegania konfliktom oraz tworzenia i utrzymywania pokoju.

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

Bezpieczeństwo to nie tylko kwestia obrony, ale także silnych społeczeństw obywatelskich, globalnej sprawiedliwej transformacji i długoterminowych strategii prewencyjnych. Naszym horyzontem działania jest nie tylko krótka, ale i długa perspektywa, naszymi celami są nie tylko konflikty konwencjonalne, ale i zagrożenia hybrydowe, nie tylko państwa, ale i społeczeństwa obywatelskie. Opowiadamy się za silną Europejską Służbą Działań Zewnętrznych jako siłą prawdziwie ponadnarodowej dyplomacji, która może zwalczać bezkarność oraz budować pojednanie i trwałą pokój.

W ramach Unii Europejskiej domagamy się wiarygodnej polityki solidarności i wzajemnej pomocy zgodnie z art. 42 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej. Oznacza to współpracę w zakresie zdolności wojskowych i tworzenie synergii, na przykład poprzez promowanie interoperacyjności i koordynację systemów zamówień, konserwacji i dostaw. Rosnącemu zagrożeniu dezinformacją i ingerencją w suwerenne demokracje należy przeciwdziałać poprzez działania na rzecz cyberbezpieczeństwa.

KONIEC Z ZALEŻNOŚCIĄ OD AUTORYTARNYCH REŻIMÓW

Nie możemy powtarzać błędów z przeszłości. Zbyt długo Unia Europejska i jej członkowie nie przejmowali się zależnością gospodarczą od autorytarnych reżimów. Uspiona dostawami paliw kopalnych, UE zignorowała rosnący autorytaryzm Putina, łamanie praw człowieka i zagrożenie, jakie jego reżim stanowił dla bezpieczeństwa międzynarodowego. My, Zieloni, zadamy o to, by Europa nie popełniła ponownie tego samego błędu w stosunku do innych reżimów podlegających do wojny na całym świecie.

Dostrzegamy zagrożenie ze strony Chin wobec Tajwanu, które zagraża międzynarodowemu pokojowi i bezpieczeństwu. Opowiadamy się za aktywną, jasną i wspólną polityką UE wobec Chin. UE musi wdrożyć zdecydowaną politykę w zakresie praw człowieka, której punktem wyjścia jest zmniejszenie ryzykowności naszych łańcuchów dostaw i zwiększenie naszej samowystarczalności w świecie charakteryzującym się rosnącą niestabilnością klimatu i napięciami politycznymi, przy jednoczesnym uznaniu, że współzależność jest kluczowym czynnikiem pokojowego systemu międzynarodowego i globalnej sprawiedliwej transformacji.

WALKA O GLOBALNE PRAWA CZŁOWIEKA

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego mają kluczowe znaczenie dla przestrzegania praw człowieka, demokracji i samostanowienia oraz walki z korupcją i dyskryminacją. Są one naturalnymi sojusznikami UE, którzy mogą zmienić świat na lepsze. Jednak zbyt często prawa człowieka na całym świecie nie są chronione. Ekolodzy, dziennikarze śledczy, kobiety, członkowie społeczności LGBTQIA+, obrońcy praw do ziemi i praw rdzennych mieszkańców, związkowcy i postępowi politycy na całym świecie są zastraszani, poddawani kampaniom oszczerstw, więzieni na podstawie spreparowanych zarzutów, a w najgorszych przypadkach mordowani.

Jako Zieloni w pełni wdrożymy wytyczne UE dotyczące obrońców praw człowieka i zapewnimy łatwiejszy dostęp do wiz. Chcemy, aby UE zapewniła ogólne większe wsparcie dla społeczeństwa obywatelskiego, na przykład poprzez zrównoważone finansowanie. Transnarodowe represje ze strony reżimów autorytarnych muszą być priorytetem dla ochrony praw człowieka.

NIE MA POKOJU BEZ KOBIET: FEMINISTYCZNA POLITYKA ZAGRANICZNA

Kobiety i grupy marginalizowane nadal mają ograniczony dostęp do władzy na całym świecie. Feministyczna polityka zagraniczna umieści równość płci i ludzkie bezpieczeństwo w centrum naszej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Społeczeństwa będą żyły w większym pokoju i dobrobycie, gdy wszyscy będą odgrywać równą rolę w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym.

Jako Zieloni będziemy naciskać na feministyczną politykę zagraniczną na szczycie UE, która wdraża strategię intersekcjonalne. Musimy zapewnić dziewczętom, kobietom i grupom marginalizowanym

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

udział w życiu politycznym i obywatelskim, a także wysokiej jakości inkluzywną edukację dla dziewcząt i młodych kobiet. Musimy promować wzmocnienie pozycji ekonomicznej dziewcząt, kobiet i grup marginalizowanych jako kluczowy cel polityki zagranicznej. Obejmuje to utworzenie funduszu wspierającego lokalne organizacje feministyczne.

ZAKAZ EKSPORTU BRONI DO DYKTATORÓW I REŻIMÓW AUTORYTARNYCH

Globalne wydatki na zbrojenia są wyższe niż kiedykolwiek i rosną każdego roku od 2015 r. Opowiadamy się za kontrolą broni jądrowej i konwencjonalnej oraz rozbrojeniem, w tym zakazem śmiertelnej broni autonomicznej oraz za wsparciem dla traktatu o zakazie broni jądrowej i za jej nierozprzestrzenianiem. Opowiadamy się za wdrożeniem konwencji o zakazie broni chemicznej. Wzywamy do wprowadzenia na szczeblu UE polityki eksportu broni, która zakazuje eksportu broni do reżimów autorytarnych, dyktatur i krajów łamiących prawa człowieka, jednocześnie wspierając kraje broniące się przed agresorami. Należy wprowadzić kompleksowe mechanizmy monitorowania eksportu broni do wszystkich partnerów.

SPRAWIEDLIWOŚĆ I ROZWÓJ POPRZEZ GLOBALNY ZIELONY ŁĄD

Unia Europejska musi wykorzystać swoje wpływy, władzę i zasoby, aby budować globalną sprawiedliwość i umożliwić Globalny Zielony Łąd. Narastający kryzys klimatyczny zagraża pokojowi i dobrobytowi na całym świecie. Przyszłość klimatu zależy od tego, czy wszystkie kraje na świecie podejmą działania i zaprzestaną stosowania paliw kopalnych.

Przez wieki wyzyskiwaliśmy globalne Południe, hamując rozwój poprzez narzucanie struktur gospodarczych i eksploatację ludzi, ziemi i zasobów. Globalna sprawiedliwość, w działaniu, a nie tylko w słowach, jest etyczną odpowiedzialnością, a także potrzebą geopolityczną.

Nasze propozycje łączą międzynarodowe partnerstwa i reformę handlu z międzynarodową współpracą na równych warunkach i inicjatywami humanitarnymi. Są one zakorzenione w naszym zaangażowaniu w globalną sprawiedliwość i w Cele Zrównoważonego Rozwoju, a także w naszej świadomości trwałego dziedzictwa kolonializmu.

UZNANIE NASZEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI POPRZEZ DYPLOMACJĘ KLIMATYCZNĄ

Chcemy, aby dyplomacja klimatyczna była centralnym elementem stosunków UE z jej globalnymi partnerami. UE musi uznać rolę, jaką kraje europejskie odegrały w przyczynianiu się do umieszczenia globalnego Południa na pierwszej linii kryzysu klimatycznego. Jak określono w porozumieniu paryskim, UE musi dotrzymać zobowiązań do zapewnienia międzynarodowego finansowania działań łagodzących zmiany klimatu i adaptacyjnych w myśl zasady sprawiedliwego podziału oraz złożyć wieloletnie zobowiązania do nowego Funduszu Strat i Szkód. UE może odgrywać wiodącą rolę, budując ambitne koalicje klimatyczne w zakresie priorytetów inwestycyjnych, sektorowych i technologicznych na rzecz dekarbonizacji.

Będziemy walczyć o spójność wszystkich polityk wewnętrznych, aby odzwierciedlić ich globalne implikacje, sprawdzając pod kątem legislacyjnym, w jaki sposób pomogą one osiągnąć Cele Zrównoważonego Rozwoju i uniknąć negatywnego wpływu na zdolność krajów trzecich do ich osiągnięcia. Jako Zieloni wykraczamy poza zasadę „nie szkodzić”. Wykorzystamy wszystkie dostępne narzędzia, aby współpracować z partnerami w celu wspólnej zmiany życia ludzi na lepsze i przeciwdziałania kryzysowi klimatycznemu, utracie różnorodności biologicznej i degradacji środowiska. Będziemy nadal dążyć do międzynarodowego uznania zbrodni ekobójstwa.

PARTNERSTWA W RAMACH ZIELONEGO ŁADU NA RZECZ GLOBALNEJ SPRAWIEDLIWOŚCI

Chcemy, aby UE zawarła partnerstwa na rzecz Zielonego Ładu z krajami, regionami i podmiotami społeczeństwa obywatelskiego w celu wsparcia niezbędnego Globalnego Zielonego Ładu poprzez inwestycje, dostęp do technologii i wiedzy specjalistycznej. Chcemy, aby UE kształtowała i dzieliła się rozwojem technologicznym i rozwiązaniami gospodarczymi świata o obniżonej emisyjności, w tym poprzez ułatwianie transferu technologii do krajów globalnego Południa.

Inicjatywy takie jak Global Gateway i Just Energy Transition Partnerships muszą stać się kluczowymi narzędziami umożliwiającymi otwarcie ścieżek zielonego i prężnego rozwoju we współpracy z partnerami i regionami. UE powinna dążyć do uruchomienia takiej samej ilości nakładów inwestycyjnych na zieloną transformację na całym świecie, jaką przeznaczą na ten cel w UE.

ZA SPRAWIEDLIWOŚCIĄ SUROWCOWĄ, PRZECIWKO EKSTRAKTYWIZMOWI

Aby zielona transformacja nie stała się wyścigiem wykluczającym kraje globalnego Południa, muszą czerpać z niej korzyści kraje na całym świecie. Jednocześnie bez dostępu do nowych materiałów nie da się zaspokoić bezpośredniego zapotrzebowania UE na metale i inne zasoby. UE musi zatem przyspieszyć przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, aby móc jak najdłużej ponownie wykorzystywać materiały i osiągnąć ambitne cele w zakresie redukcji zasobów. Ponadto musi umożliwić krajom bogatym w zasoby wydobywanie, przetwarzanie i recykling surowców, przy jednoczesnym priorytetowym traktowaniu podejścia „ludzie i planeta”, które chroni prawa społeczności, zwłaszcza ludności rdzennej, przyrody i różnorodności biologicznej.

Należy wspierać kraje globalnego Południa, aby umożliwić wydobycie surowców na takich samych warunkach jak w UE. Zapotrzebowanie UE na zasoby nie powinno pogłębiać istniejących nierówności ani niesprawiedliwości klimatycznej i środowiskowej. Nasze podejście do wystarczalności, poparte celami redukcji i recyklingu w UE, pomoże zminimalizować ogromny wpływ globalnego sektora wydobywczego na łamanie praw człowieka, niszczenie środowiska i klimat.

Sprawiedliwość w zakresie zasobów obejmuje również zaprzestanie wyrzucania naszych odpadów do krajów globalnego Południa. Dlatego ważne jest, aby przyjąć jasne kryteria utraty statusu odpadu na poziomie UE, takie jak dla tworzyw sztucznych i tekstyliów, aby uniknąć klasyfikacji odpadów jako towarów używanych. Krok ten stymulowałby również rozwój działań, umiejętności i zdolności w zakresie recyklingu w UE. Wzywamy do wspólnej strategii zakupowej i współpracy w zakresie pierwiastków ziem rzadkich. Wykorzystanie takich pierwiastków powinno być traktowane priorytetowo w tych gałęziach przemysłu, które są najbardziej istotne dla transformacji ekologicznej.

DEKOLONIZACJA TERAZ!

Spuścizna ery kolonialnej wciąż ciąży na stosunkach między niektórymi krajami europejskimi a ich byłymi koloniami. Znajduje to odzwierciedlenie w nierównej globalnej dystrybucji bogactwa, utrzymujących się zależnościach gospodarczych i niesprawiedliwych strukturach gospodarczych, a także braku reprezentacji w naszych instytucjach, a także na całym świecie. Chcemy, aby UE zmierzyła się ze swoją historyczną odpowiedzialnością wynikającą ze zbrodni kolonializmu i jego spuścizny.

Wzywamy do dogłębnego, kompleksowego i inkluzywnego przeglądu kolonialnego dziedzictwa Europy w celu zapewnienia zadośćuczynienia, które może mieć charakter materialny i symboliczny, a także przyjęcia odpowiedzialności za zbrodnie z przeszłości. Popieramy dążenie do zwrotu artefaktów kulturowych. Chcemy skorygować niekorzystne klauzule w umowach handlowych i naciskać na reformy banków rozwoju. UE i jej państwa członkowskie muszą dążyć do gruntownej restrukturyzacji zadłużenia i umorzenia długów szczególnie obciążonym krajom. Oficjalna pomoc rozwojowa musi być przydzielana w porozumieniu z partnerami i społeczeństwem obywatelskim, w

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

szczegółności na szczeblu lokalnym, i zapewniać zaspokojenie lokalnych potrzeb. Odejście od postawy postkolonialnej oznacza, że działania zewnętrzne UE nie powinny stawiać interesów europejskich lub europejskich firm ponad interesami partnerów.

OD POMOCY ROZWOJOWEJ DO GLOBALNEJ SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI

Europa musi zwiększyć przepływy na oficjalną pomoc rozwojową, zgodnie z definicją OECD, do co najmniej 0,7% dochodu narodowego brutto państw członkowskich. Międzynarodowa współpraca i polityka rozwojowa muszą kierować się perspektywą dekolonialną i antyrasistowską.

Kierując się Celami Zrównoważonego Rozwoju, chcemy lepiej koordynować zrównoważone inicjatywy prowadzone lokalnie i zwiększyć finansowanie oddolnego społeczeństwa obywatelskiego, zgodnie z zaleceniem OECD DAC, unikając powielania i marnowania zasobów. Będziemy stosować szczegółowe podejście do kontroli i dostosowania budżetu współpracy międzynarodowej UE do Agendy 2030, koncentrując się na globalnej sprawiedliwości, zwalczaniu nierówności, zapewnieniu, że większość oficjalnej pomocy rozwojowej jest kierowana na priorytetowe potrzeby, takie jak usługi publiczne i podstawowe usługi społeczne oraz przejrzystość zaangażowania sektora prywatnego. UE musi ponownie zwołać Wielostronną Platformę ds. Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Chcemy promować lokalną wiedzę i lokalne inicjatywy, aby wspierać rozwój cykli gospodarczych i systemów zabezpieczenia społecznego. W tym celu chcemy dalej rozwijać istniejącą europejską współpracę na rzecz rozwoju w dialogu z naszymi partnerami. Odrzucamy wiązanie międzynarodowej pomocy i wsparcia z umowami migracyjnymi. Uczciwość współpracy w zakresie pomocy rozwojowej musi być utrzymana i ściśle monitorowana.

KONIEC GŁODU NA ŚWIECIE: SUWERENNOŚĆ ŻYWNOŚCIOWA DLA WSZYSTKICH

Liczne kryzysy występujące w naszych czasach, przede wszystkim kryzys klimatyczny, stanowią egzystencjalne wyzwanie dla bezpieczeństwa żywnościowego na całym świecie. Aby położyć kres głodowi, UE musi działać na rzecz zrównoważonego i silnego globalnego systemu żywnościowego oraz przyczyniać się do realizacji prawa do żywności. UE musi nadać priorytet podejściu agroekologicznemu i dostosować własną politykę żywnościową i handlową do zasad globalnej suwerenności żywnościowej i rolnictwa przyjaznego dla klimatu.

WSPIERANIE GLOBALNEJ SPRAWIEDLIWOŚCI POPRZEZ ZRÓWNOWAŻONY HANDEL

Obecny model większości unijnych umów o wolnym handlu, takich jak UE-Mercosur, przynosi korzyści przede wszystkim agrobiznesowi i międzynarodowym korporacjom. Nie uwzględnia on odpowiednio społeczno-gospodarczych skutków handlu i jego wpływu na równowagę ekologiczną. Polityka handlowa UE nie jest wystarczająco dostosowana do Zielonego Ładu. Jako Zieloni wierzymy w globalny system handlu, który opiera się na sprawiedliwości, przekształca globalizację z korzyścią dla ludzi i stawia ich dobrobyt w centrum uwagi. Wierzymy w przekształcenie polityki handlowej UE w kierunku zrównoważonego rozwoju i silniejszej ochrony praw człowieka. UE powinna zawierać nowe umowy handlowe wyłącznie z krajami, które wdrażają porozumienie paryskie.

Nasze zielone partnerstwa i nowy unijny system taryf węglowych (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) mogą stworzyć uczciwą konkurencję, sprawiając, że dekarbonizacja i ochrona środowiska będą stanowić wspólny wysiłek. Aby mechanizm CBAM był skuteczny i sprawiedliwy, musi być uzupełniony wyższymi wydatkami UE na działania w dziedzinie klimatu w krajach o niskich dochodach.

Zieloni z powodzeniem wprowadzili i promowali przepisy dotyczące należytej staranności, wylesiania i łańcuchów dostaw wolnych od pracy przymusowej, ustanawiając standardy importu do UE. Wszystkie firmy międzynarodowe działające w UE muszą być rozliczane z przestrzegania tych standardów i płacić sprawiedliwą część podatków w UE i poza nią. Naszym kolejnym krokiem

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

będzie aktualizowanie Dyrektywy w Sprawie Zamówień Publicznych oraz wprowadzenie nowej dyrektywy w kwestii nieuczciwych praktyk handlowych dla sektora tekstylnego.

Opowiadamy się za przywróceniem równowagi w globalnym systemie praw własności intelektualnej, aby zapewnić globalnemu Południu dostęp do kluczowych technologii, w tym w zakresie zdrowia i dekarbonizacji. Jako Zieloni będziemy dążyć do postępów w reformie Światowej Organizacji Handlu, aby wspierać globalną sprawiedliwą transformację.

PRZEMODELOWANIE UMÓW HANDLOWYCH W CELU OCHRONY PRAW SOCJALNYCH, ŚRODOWISKA I KLIMATU

Jako Zieloni będziemy dążyć do ulepszenia dwustronnych umów handlowych i inwestycyjnych za pomocą wiążących i podlegających sankcjom postanowień dotyczących zrównoważonego rozwoju. W szczególności istotnymi elementami naszych umów handlowych powinny się stać porozumienie paryskie, porozumienie z Kunming-Montrealu w sprawie różnorodności biologicznej, Cele Zrównoważonego Rozwoju i podstawowe konwencje MOP. Muszą one mieć horyzontalne umocowanie we wszystkich rozdziałach umów handlowych, od surowców i rolnictwa po zamówienia publiczne.

Oceny wpływu umów handlowych powinny uwzględniać prawa człowieka, płęć, bioróżnorodność i dobrostan zwierząt. Zasada ostrożności musi być w pełni przestrzegana, a standardy Międzynarodowej Organizacji Pracy w pełni wdrożone. Zobowiązania przed ratyfikacją, głosowanie Parlamentu Europejskiego nad mandatem i pełna przejrzystość powinny zapewnić demokratyczną prawowitość włączenie społeczeństwa obywatelskiego i związków zawodowych.

Walczymy o zakończenie ochrony inwestycji w paliwa kopalne i zamiast tego zachęcamy do inwestycji nienaruszających równowagi ekologicznej. Znaczącym sukcesem jest wyjście z niszczącego klimat Traktatu Karty Energetycznej. Wszystkie umowy inwestycyjne muszą w pełni respektować prawo do regulacji. Opowiadamy się za zniesieniem mechanizmów Rozstrzygania Sporów Między Inwestorami a Państwem i zastąpieniem ich wielostronnym systemem sądów inwestycyjnych.

Zasady handlu nie powinny utrudniać działań na rzecz klimatu ani ograniczać naszej zdolności do wdrażania polityki społecznej i środowiskowej. Wręcz przeciwnie, handel musi być częścią naszych wysiłków na rzecz ograniczenia emisji, przejścia na technologie o zerowej emisji netto i zakończenia degradacji ekologicznej. Handel towarami i usługami nienaruszającymi równowagi ekologicznej powinien być ułatwiony, aby stały się one tańsze i szeroko dostępne. Każdy produkt zbyt niebezpieczny do użytku w UE jest również zbyt niebezpieczny do użytku w innych krajach. Towary, które nie są dopuszczone do sprzedaży w UE, nie powinny być eksportowane do krajów trzecich.

Chcemy promować suwerenność żywnościową i priorytetowo traktować lokalne i regionalne łańcuchy dostaw żywności. Umowy handlowe nie powinny zakłócać ani podważać cennych dla środowiska lokalnych lub regionalnych środowisk produkcyjnych. Obywatele UE mają prawo oczekiwać, że wszystkie importowane produkty spożywcze spełniają międzynarodowe i unijne przepisy, takie jak wymogi fitosanitarne, normy dotyczące antybiotyków i dobrostanu zwierząt.

Większa swoboda handlu powinna być połączona ze środkami ograniczającymi szkodliwe dla środowiska dotacje, w tym dotacje na paliwa kopalne. Umowy handlowe powinny obejmować środki mające na celu stopniowe wycofywanie paliw kopalnych i innych szkodliwych dla środowiska dotacji.

TARGI DLA WSZYSTKICH

Jako Zieloni nalegamy na wdrożenie strategii mających na celu włączenie zasad sprawiedliwego handlu do kluczowych polityk UE związanych z produkcją, konsumpcją i handlem, promując dochody i płace wystarczające na utrzymanie, integracyjny proces decyzyjny z udziałem osób prowadzących drobne gospodarstwa rolne, rzemieślniczych i pracujących oraz wspierając środki mające na celu

EUROPEJSKA PARTIA ZIELONYCH - MANIFEST WYBORCZY 2024

ograniczenie stosowania pestycydów w krajach trzecich. Domagamy się, aby firmy przyjęły zrównoważone praktyki zakupowe i dostosowały swoje modele biznesowe w taki sposób, aby oddzielić sukces gospodarczy od wycisku w łańcuchach dostaw, w tym poprzez promowanie modeli biznesowych opartych na misji.

With the financial support of the European Parliament. Sole liability remains with the author